

ՅԱՌԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՅԻՒԽՍԱՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԵՎԱԿԱՆ ԹԵՍԱԿ
A PUBLICATION OF THE WESTERN PRELACY OF THE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH OF AMERICA

ARCHBISHOP MOUSHEGH MARDIROSSIAN, PRELATE

Co-Editors: VERY REV. FR. MURON AZNIKIAN

6252 Honolulu Ave., La Crescenta, CA 91214

E-mail: INFO@WESTERNPRELACY.ORG

VERY REV. FR. BARTHEV GULUMIAN

Tel: (818) 248-7737/8 Fax: (818) 248-7745

WWW.WESTERNPRELACY.ORG

ԺԴ. ՏԱՐԻ ՍԱՅԻՒ-ՕԳՈՆՍՈՒ 2011, ԹԻՒ 3 14th Year, MAY-AUGUST 2011, No 3

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀՈՎՈՒԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Աշխարհասփիւռ հայութեան զաւակներուս համար, հոգեկան մեծ ցնծութիւն է եւ պատմական յիշատակելի հանգրուանի մը մասնակցութեան բերկրանք, երբ մեր ազգընտիր Հայրապետը՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Սուրբ Արռողյա գահակալ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոս Հովուապետական այցելութեամբ մը կը պատուէ թեմական շրջան մը:

Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու մեր Թեմը պատմական նման հազուադէա հանգրուանի մը կը պատրաստուի այս օրերուն: Ընդառաջելով Թեմիս Կրօնական ժողովի, Ազգային Վարչութեան եւ մեր հրաէրին, Վեհափառ Հայրապետը, յառաջիկայ 6-ը 23 Հոկտեմբերին, Հովուապետական շնորհարեր այցելութեամբ մը պիտի պատուէ մեր Թեմը եւ իր օրինութիւնները պիտի բաշխէ մեր ժողովուրդի զաւակներուն: Ազգային Առաջնորդարանը՝ հոգեւրականաց դասով, ժողովականութեամբ, նուիրեալ ծառայողներով, նուիրաբերող բարերարներով ու բարեկամներով, իր կողմին ունենալով հաւատացեալներու նուիրեալ հօսք, իր հոգեւոր պետին հանդիպելու, անոր օրինութիւններն ու պատգամները ուղղակի ստանալու իրողութեան առքած խանդով է որ կը պատրաստուի ընդառաջելու այս այցելութեան:

Նորին Ա. Օծութիւնը մեզի հետ պիտի ըլլայ աւելի քան երկու շաբաթ եւ բազմաթիւ առիթներ պիտի ընծայէ հանդիպումներ ունենալու մեր Թեմի զաւակներուն հետ, հովանաւորելու հոգեւոր, ազգային, դպրոցական ու պաշտօնական հանդիսութիւններ, մէկ խօսքով՝ գործնապէս մասնակից ըլլալու թեմական մեր համայնական կեանքին:

Անցեալին՝ նման փորձառութիւններ փաստագրած են, որ Հովուապետական այցելութիւնները մեր եկեղեցական, ազգային ու կրթական կեանքը վերակենսաւորող ազդակ հանդիսացած են: Այդպէս ալ պիտի ըլլայ յառաջիկայ Հոկտեմբերին: Այցելութեան նախապատրաստական աշխատանքներուն համար, Ազգային Առաջնորդարանը, Թեմիս ժողովականութիւնն ու այս առիթով կեանքի կոչուած յանձնախումբեր՝ Հովուապետական Այցելութեան Գործադիր Մարմին, Ճաշկերոյթի, Յարաբերական ու Մամուլի, Ազգ. Վարժարաններու Հանգանակային, ինչպէս նաև ծխական շրջաններու հիւրենկալ յանձնախումբերը արդէն տեսդագին աշխատանքի լծուած են ու կ'ապրին շնորհարեր այցելութեան ստեղծած մթնոլորտին մէջ: Վաղը, այս զգացումները պիտի տարածուին մեր ժողովուրդի զաւակներուն վրայ ու բոլորը պիտի վարակեն նոյն սպասումով, ընդառաջումին մասնակից ըլլալու տրամադրութեամբ:

Նորին Ա. Օծութեան մեր մէջ ներկայութիւնը բարեբեր գործօն մը պիտի ըլլայ առաւել զարկ տալու մեր հոգեւոր կեանքի վերանորոգման: Առօրեային բերած տագնապալի ու բարդ կացութիւններուն դիմաց, որոնք յանախ կը բողուն սաստիկ փոթորիկներու ներգործութիւնը, մեր եկեղեցին ու քրիստոնէական հաւատքը միշտ ալ հանդիսացած են հոգեկան անդորրութեան, միխիքարութեան ու գօտեպնիումի խարիսխ. այս առաքելութիւնը յաւելեալ թափ ու հզօրանք պիտի զգենու Վեհափառ Հայրապետին ներկայութեան շնորհիւ:

Marzbed Photo

Ազգային մեր կեանքին մէջ, հայապահպանման ու մեր ժողովուրդի գոյատեւման գործի դաշտերուն մէջ, Հայ Դպրոցին վերապահուած դերը երկար բացարութիւններու չի կարօտիր: Այդ նշմարտութիւնները լուսարձակի տակ թերելու համար, Նորին Ս. Օծութիւնը մօտիկ անցեալին Հայ Դպրոցին նուիրուած տարի էր հոչակած, յստակ թելադրանք ուղղելով, որ նման ձօներ չեն սահմանափակուիր տուեալ տարիով, այլ վեր կ'առնէր անհրաժեշտութիւնը հետեւողական հոգածութիւն ցուցաբերելու Հայ Դպրոցին նկատմամբ: Եւ ահա, Հովուապետական այս այցելութիւնը նոր առիթ մը պիտի ըլլայ հայրապետական նոյն պատգամը վերապրելու եւ գործնական բայլերով իրագործելու, ի խնդիր Հայ Դպրոցի վերածաղկման ու ամրակայման, մանաւանդ երբ իրազեկ ենք, թէ այս երկիրն ու ամբողջ աշխարհը նիւթական տագնապներու մատնած իրականութիւններուն դիմաց, Հայ Դպրոցը ինչպիսի՝ մարտահրաւերներու դէմ յանդիման է եւ որքա՞ն աւելի կը կարօտի մեր ժողովուրդին ու բարերարներուն զօրակցութեան, բաշալերանին: Այս նկատառումով ալ, 2011 տարին Հայ Մանուկին նուիրելու Վեհափառ Հայրապետին որոշումը մասնայատուկ իմաստ ու խորք կու տայ մեր կրթական հաստատութեանց ու ընդհանրապէս սեփական մշակոյթի պահպանումին հանդէպ նախանձախնդրութեան պատգամներուն:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը՝ ընդհանրապէս, ու Վեհափառ Հայրապետը՝ անձնապէս, հոգեւոր արժէններու փարոսը ըլլալու առավելութեան կողմին, եղած են ու կը մնան մեր ազգային իրաւունքներու զինուորագրեալները, աշխատանքի ոահվիրաններ: Տարբեր ալ չէր կրնար ըլլալ, որովհետեւ նոյնինքն Կաթողիկոսութիւնը, Ցեղասպանութեան զոհ մեր տարագիր ժողովուրդին պէս, ի՞նք ալ տարագիր դարձաւ ու կը մնայ իրաւատիրութեան առաջին գիծին վրայ, կ'առաջնորդէ մեր երթը, ի խնդիր ազգային պահանջատիրութեան հզօրացման:

Օ՛ն, ուրեմն. այժմէն իսկ հոգեպէս ու գործակցութեան բարի տրամադրութիւններով, զոհաբերումի ու նուիրումի կամքով պատրաստուինք դիմաւորելու շնորհազարդ Հայրապետը. բող մեր երեց սերունդի անդամները՝ կրթական մշակներ, մտաւորականներ, ազգային գործիչներ, ծնողներ ու հարազատներ, Հայրապետական այցելութեան մասին լուսաւորեն ու նախապատրաստեն մեր նորահաս սերունդներուն միտմերն ու հոգիները, նկատի ունենալով, որ անոնցմէ շատեր հաւանաբար առաջին անգամ ըլլալով առիթ պիտի ունենան Վեհափառի տեսութեան ու անջնջելի յիշատակներ պիտի արձանագրեն իրենց կեաններուն մէջ. Եւ, ինչպէս նշեցինք արդէն՝ Վեհափառ Հայրապետի այցելութեան կիզակէտը կը հանդիսանայ մեր նոր սերունդը՝ Հայ Մանուկն ու Հայ Դպրոցի յարկը վայելողը, անոնց ջամբելու հոգեկան հարստութիւն, ազգային ոգի ու պահանջատիրութեան լծակցութիւն:

Արդ, աղօթենք նաեւ, որ բարձրեալն Աստուած երկար կեանք շնորհէ մեր Հայրապետին, որպէսզի մեր նկեղեցին, մեր ժողովուրդն ու ազգը ընդերկար վայելին նորին Ս. Օծութեան առաջնորդութիւնն ու հովանին:

Բարով կը սպասենք Ձեզ, Վեհափառ Տէր:

ՄՈՒՇԵՂ ԱՐՔ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
Առաջնորդ

ON THE PONTIFICAL VISIT OF HIS HOLINESS CATHOLICOS ARAM I

For Diasporan Armenian across the globe, it is a great honor and joy when our Pontiff, His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, visits our Prelacies and communities.

We at the Western Prelacy are currently preparing for the Pontifical Visit of His Holiness to the Western United States in October of this year. Clergy, Councils, Parishes' Delegates and Board members, church servants, sponsors, friends, and the community at large enthusiastically await the Pontifical Visit of His Holiness, eager to welcome him once again to our Prelacy and to receive his paternal blessings.

The Pontifical Visit will extend over a period of two weeks, during which our community members will have ample opportunities to hear the thoughts and messages of His Holiness on a vast number of issues during various events.

In the past, the Pontifical Visit of His Holiness has bolstered us and breathed new life into our spiritual, national, and educational mission, and this upcoming Pontifical Visit will be no different.

The Religious and Executive Councils, and the committees appointed to oversee the planning of the Pontifical Visit, have already delved into their responsibilities. Preparations are well under way and all have joined their efforts and are working diligently to ensure a historic visit.

With the Pontifical Visit of His Holiness, we are certain that we will all experience a spiritual renewal. In this often chaotic and hectic world, our church and our faith provides the spiritual nourishment and strength for us to endure. This one of our many missions will receive momentum with the Pontifical Visit of His Holiness.

The role of our Armenian Schools in the preservation and promotion of our language, faith, and heritage cannot be overstated. His Holiness has long stressed the unique and valuable role of our Schools, even proclaiming the year 2006 as the "Year of the Armenian School". At the time, His Holiness advised that we must pay special attention to the future of our schools not just throughout that year but always. The further anchoring and continued progress of Armenian Schools is an ongoing process that requires constant care and attention, and that will be highlighted during the upcoming Pontifical Visit. Especially given the economic crisis of the times, our Schools face challenges which require the collective support and encouragement of our sponsors and community members. Furthermore, the proclamation of His Holiness of 2011 as the "Year of the Armenian Child" gives new meaning and significance to the mission of our educational institutions with regards to the fostering of our cultural heritage.

Alongside being beacons of our religious values, the Great House of Cilicia in general and His Holiness Catholicos Aram I personally have been and continue to be advocates for our national rights. Sharing a history of exile with our people, the Catholicosate of the Holy See of Cilicia remains on the front lines as we reassert our spirit of national aspirations, which will be one of the focuses of the upcoming Pontifical Visit.

Let us join our efforts and work together as we prepare to welcome our beloved Pontiff in just a few short months. Let our elders, community leaders, educators, and parents enlighten our young generation about the Pontifical Visit, and prepare their minds and spirits as many of them will likely have the opportunity to be among His Holiness for the first time, a meeting that will remain as sweet memories for years to come.

And finally, let us pray for Almighty God to grant long life to His Holiness so that he may continue to lead and guide us and the Armenian Apostolic Church for years to come.

Archbishop Moushegh Mardirossian
Prelate

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

**ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՄԵՐ ԹԵՄԸ ՄԵՇ ՈԳԵՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀՈՎՈՒԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ**

Ի հետեւումն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ս. Աթոռոյս գահակալ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսի Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան մեր Թեմին շնորհելիք Հովուապետական այցելութեան մասին մեր անդրանիկ հաղորդագրութեան, այսու գոհունակ սրտով մեր հաւատացեալ ժողովուրդին կը յայտնենք, թէ Նորին Ս. Օծութեան այցելութիւնը տեղի պիտի ունենայ են 23 Հոկտեմբերին:

Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի գլխաւորութեամբ, Ազգային Կեղրոնական Վարչութեան երկու անդամները, Կրօնական ժողովն ու Ազգային Վարչութիւնը ձեռնարկած են Հովուապետական այցելութեան ժամանակացոյցի նշումին, եւ այդ նպատակով, կեանի կոչած են շարք մը յանձնախումբեր՝ Վեհափառի ընդունելութեան Գործադիր Մարմինը, Ճաշկերոյթի Յանձնախումբը, Յարաբերական Աշխատանքներու եւ Մամուլի Յանձնախումբը, Դպրեվանքին ի նպաստ ձեռնարկի Յանձնախումբը, եւ Ազգային Վարժարաններուն ի նպաստ Հանգանակային Յանձնախումբը:

Հովուապետական այցելութիւնը պաշտօնապէս պիտի սկսի Հինգշարքի, 6 Հոկտեմբերին, երեկոյեան ժամը 6ին, Հոլիվուտի Ս. Կարապետ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, ժողովրդային դիմաւորութեամբ եւ աջահամբոյրով:

Կիրակի, 16 Հոկտեմբերին, Կլենտէյլի Ս. Սստուածածին եկեղեցւոյ մէջ Վեհափառ Հայրապետը Ս. եւ անմահ Պատարագ պիտի մատուցանէ եւ պիտի փոխանցէ հայրապետական իր պատգամը: Իսկ նոյն օրը, երեկոյեան տեղի պիտի ունենայ ի պատի Նորին Ս. Օծութեան, Մեծարանի Գլխաւոր Ճաշկերոյթը, Universal Hilton պանդոկի շենքուրուն մէջ:

Վեհափառ Հայրապետը այցելութիւններ պիտի շնորհէ Հարաւային Քալիֆորնիոյ մեր Թեմի ծխական շրջաններու եկեղեցիներուն, ինչպէս նաև Ֆրեզնոյի, Սան Ֆրանսիսկոյի եւ Լաս Վեկասի համայնքներուն: Յայտնենք, որ Նորին Ս. Օծութեան Հովուապետական այցելութեան օրերուն, Մոնթեվելլոյի Ս. Խաչ Մայր Տաճարը պիտի տօնէ իր հիմնադրութեան 90ամեակը, Սան Ֆրանսիսկոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին՝ իր 45ամեակը, իսկ Լաս Վեկասի մէջ կառուցուող Ս. Կարապետ եկեղեցին պիտի ունենայ Վեհափառ Հայրապետին օրինութիւնն ու գմբէթի խաչին օծումը:

Հովուապետական այցելութիւնը կը նպատակադրէ առաւել զարկ տալ հոգեւոր կեանքի վերանորոգման, Հայ Դպրոցի վերածաղկման ու ամբացման, եւ Ազգային պահանջատիրութեան հզօրացման, ինչպէս նաև նշում Հայ Մանուկի տարուան: Նախատեսուած են նաև աշակերտներու եւ երիտասարդներու հետ հանդիպումներ, Դպրեվանքին նուիրուած ու դասախոսական ձեռնարկներ եւ պաշտօնական անձնաւորութիւններու հետ հանդիպումներ: Այս բոլորին համար, նախապատրաստական աշխատանքները ընթացքի մէջ են:

Վատահ ենք, որ մեր համայնքի հաւատացեալներուն, Առաջնորդարանիս բարեկամներուն ու բարերարներուն միացեալ նիգերով եւ բաշականութով, Հովուապետական այս այցելութիւնը պիտի վերածենք պատմական առիթի:

Այցելութեան ժամանակացոյցին ամբողջական մանրամասնութիւնները կը հաղորդենք շուտով:

ԴԻՒԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

20 Յուլիս 2011

WESTERN PRELACY ENTHUSIASTICALLY PREPARES FOR THE PONTIFICAL VISIT OF H.H. CATHOLICOS ARAM I

H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, and the Religious and Executive Councils hereby announce with great joy the tentative schedule of the Pontifical visit of His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, to the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America.

The Pontifical Visit will begin on Thursday, October 6, 2011, and conclude on October 23.

Under the direction of the Prelate, the two Central Executive Council members together with the Prelacy Religious and Executive Councils formed a number of committees to oversee the planning of the Pontifical Visit, and preparations are well under way.

The Pontifical Visit Steering, Banquet, Public Relations, Seminary, and School Fundraising Committees have already assumed their responsibilities and are working diligently to ensure a successful and memorable Pontifical visit.

The Pontifical Visit will officially commence on Thursday, October 6 at 6:00 p.m. with a community-wide welcoming at St. Garabed Church in Hollywood.

On Sunday, October 16, His Holiness will celebrate Divine Liturgy at St. Mary's Church in Glendale. The Pontifical Banquet in honor of His Holiness will be held on the evening of the 16th at the Universal Hilton Hotel.

His Holiness will visit our Southern California Churches, as well as our Churches and Parishes in Fresno, San Francisco, and Las Vegas. His Holiness will celebrate with our communities such milestone as the 90th anniversary of Holy Cross Cathedral, the 45th anniversary of St. Gregory Church, and will consecrate the dome cross of St. Garabed Church of Las Vegas.

The Pontifical Visit of His Holiness will focus on **spiritual renewal, the further anchoring and continued progress of Armenian schools, reassertion of our spirit of national aspirations**, and events dedicated to the "**Year of the Armenian Child**" and the **Seminary of the Holy See of Cilicia**. The Pontifical Visit will also encompass meetings with students and young adults, a series of lectures, meetings with officials and dignitaries, and much more.

We are confident that with joint efforts and the support and encouragement of our sponsors, friends, and community, this much-anticipated Pontifical Visit will be a historic one.

Further details of the Pontifical Visit schedule will be reported in due time.

PRELACY DIVAN

July 20, 2011

ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄ Ա. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

«Այսօր սուրբերը միասին ժողովուած, երանելի առաքեալները եւ սուրբ կոյսերը պայծառ զգեստներ հազած եւ իրենց լապտերները վառած միաձայնութամբ կ'ըսէին, օրհնուած եւ դուն՝ ամենօրհնեալը կիներուն մէջ»:

(Ծարական)

Ա. Կոյս
Մարիամ Աստուածածին, աստուածային նախասահման ու մովեղաւ Տիրամայրը մեր Փրկչին՝ Յիսուս Քրիստոսի եւ մայրը համայն մարդկութեան: Մարիամ Դաւիթի ցեղէն էր եւ ուխտի զաւակ Յովակիմի եւ Աննայի: Ըստ այդ ուխտին երբ Մարիամ երեք տարեկան կ'ըլլայ, ծնողքը զինիք տանարին կը նուիրեն, ուր բազմարիւ այլ կոյսերու կարգին ինք եւս կը ստանայ հոգեւոր դաստիարակութիւն, հմտանալով Հին Ռիխտի եւ Մարգարենութեանց գիտելիքներու մէջ:

Մարիամ 14-էն 16 տարիին միջեւ էր երբ Յովսէփի իր խօսեցեալը կ'ըլլայ: Ըստ մարգարենութեանց կանխագուշակութիւններուն, Երրայցի ժողովուրդը կը հաւատար թէ աշխարհի փրկիչը կոյսէ մը պիտի ծնի, որով իւրաքանչիւր կոյս կ'ակնկալէր որ ինք պիտի հանդիսանար Օծեալին մայրը եւ արժանանար Տիրամայր կոչումին: Աստուած մարդոց փրկութեան նախանամեալ ծրագիրը Գարբիել երեշտակապետի միջոցաւ Մարիամը կ'ընտրէ ու անոր կը յայտնէ թէ ինք ընտրուած է Աստուածորդուոյն ՄԱՅՐԸ ըլլալու:

Ըստ արաքերէնով գրուած Յովսէփոսի պատմութեան, Հայր Յովսէփ 111 տարեկանին կը

վախնանի երբ Յիսուս 18 տարեկան երիտասարդ մըն էր: Իսկ Մարիամ Աստուածածին, մեր Տիրոց Յիսուսի Քրիստոսի Համբարձումէն ետք երուսաղէմի մէջ կ'ապրի Ս. Յովհաննես Աւետարանիչ Առաքեալի որդիական խնամքին ներքեւ: Աստուածամօր մահը կամ ննջումը տեղի կ'ունենայ Յիսուսի Համբարձումէն շուրջ 15 տարիներ ետք, ու կը բաղուի Գերսեմանիի իրենց ընտանեկան դամբարանին մէջ: Թաղման արարողութեան բոլոր Առաքեալներ ներկայ էին, բացի Բարբողոմէոսէ. անոնք մեծ հանդիսութեամբ եւ ջահերու բահօրով Աստուածամօր յուղարկաւորութիւնը կը կատարեն: Թաղումէն վերջ երեք ցերեկ ու երեք գիշեր հրեշտակային երգեր կը լսուին անոր զերեզմանին վրայ: Երբ Բարբողոմէոս կը հասնի, Առաքեալներուն փափաք կը յայտնէ վերջին անգամ տեսնել Ս. Կոյսը: Բարբողոմէոսի փափաքին ակամայ գոհացում տալ ստիպուելով, առաքեալներ կը բանան զերեզմանը՝ սակայն Տիրամօր մարմինը հոն չեն գտներ, եւ կը հետեւցնեն թէ ան մեռած չէր, այլ կը ննջէր: Այն ատեն Առաքեալներ կը յիշեն եւ կը մտարերեն Յիսուսի այն խօսքը որով կը խոստանար երկինք փոխադրել իր մայրը: Հետեւ պար հրեշտակներու երգասացութիւնը այդ պատգամը եւ կատարուած իրողութիւնը կը յայտնէր թէ Աստուածածինը իր Միածին Որդուոյն բով երկինք վերափոխուած է:

Վերափոխման տօնին սովորութիւն է նաև որ Պատարագէն ետք, ԽԱՂՈՂԻ ՕՐՃՆՈՒԹԻՒՆ ալ կատարուի:

Հին ժամանակներուն ընդհանրացած սովորութիւն էր որ տարուան առաջին բերքը, առաջին պտուղը, այլ խօսքով՝ երախայրիքը նուիրել աստուածներու, յանձնումի յատուկ աղօթքներով:

Երախայրիքի տաճար կամ աստուածներու նուիրելու իմաստը՝ երախտագիտութիւն յայտնել էր, ինչպէս նաև պաշտպանութիւն եւ առատութիւն ապահովել յառաջիկայ տարերերի համար:

Հայաստանի մէջ նախարիստոննէական շրջանին մասնաւրաբար նաւասարդեան տօնակատարութեանց ընթացքին հայեր տարուան առաջին բերքի հունարք, առաջին պտուղը տաճարին կը նուիրէին:

Ինչպէս հեթանոսական շրջանի սովորութիւն էր «Արմտեաց եւ պտղոց» ընծայաբերութիւնը չաստուածներու, նոյնպէս ալ բրիստոննէական շրջանին այս սովորութիւնը պահպանուեցաւ որպէս հինաւուրց բարեպաշտական աւանդութիւն, այս անգամ եկեղեցւոյ ընծայաբերելով տարուան առաջին հունարքին կամ պտուղներուն արդիւնքը:

Հայոց հին Ամանորի նաւասարդեան տօնին Անահիտի պաշտամունքի ժամանակ, հեթանոս հայեր անոր կը նուիրէին միրգ, պտուղ եւ զանազան արմտիք: Սակայն հայեր բրիստոննէութիւնը ընդունելով Անահիտ դիցուիին փոխարինուեցաւ Աստուածածինով, իսկ արմտիքներու եւ պտուղներու ընծայաբերման մէջ նախընտրութիւնը տրուեցաւ խաղողին՝ նկատի ունենալով որ խաղողի հիւրէն կը պարաստուի Ս. Պատարագի գինին: Հետեւարար բրիստոննէութեամբ, հայոց հին հեթանոսական արմտեաց եւ պտղոց օրինութեան տօնը փոխարինուեցաւ բրիստոննէական խաղողորհնէիքի արարողութեամբ եւ մաս կազմեց Ս. Կոյսի Վերափոխման տօնին:

ԳՈՎԱՍԱՆՔՆԵՐՈՒ ԵՐԳԵՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ ՈՒՂԴՈՒԱԾ ՊԱՂԱՏԱՆՔՆԵՐ

Թեզի կ'աղօթեմ,
Աստուածածին, որ
անսկիզր Աստուածոյ տա-
նարն ես. բարձր եւ պայ-
ծան՝ ինչպէս արեգակը.
բարեխոսէ՛ ինձի համար
բու Որդիիդ մօս: Ողորմէ՛
Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բա-
րեխոսէ՛ Աստուածածին:

Լալազին կոչ
կ'ուղղեմ մեզի, կոյս Մա-
րիամ, տուր իմ խնդրած-
ներս: Դուն ես աստուա-
ծային աքոռը, Տիրածին կոյս՝ ինդրէ՛ ինձի
համար: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխոսէ՛
Աստուածածին:

Երանուած եւ հրաշալի, դուն հրեշտակ-
ներուն զարմանալի: Երկրի վրայ Աստուած ծնար
մարմնով, եւ կուսութիւնդ չխախտեցաւ: Ողորմէ՛
Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխոսէ՛ Աստուածածին:

Երանուիի կոյս Տիրուիի, դուն միածին
օրարանն ես: Հողեղէններէն բնտրուած ես, բրի-
ստոնեայի բազմ ու պարծաները: Ողորմէ՛ Տէր...

Ծնորհներով լեցուած Տիրամայր, հիա-
նալի մարմնով մերովոք, որ գովելի ես հրեշտակ-
ներուն համար, եւ հրեղէններուն համար զար-
մանալի: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխոսէ՛
Աստուածածին:

Թեզ գովելու արժանի չեմ, որովհետեւ
դուն սուրբերուն գովելի ես արժանի: Բիւր
չարիքի պարտին տակ եմ, լեցուն եմ զանազան
ախտերով: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխոսէ՛
Աստուածածին:

Զնշելով իմ պարտին մուրհակս, ինդրէ՛
բու Որդիիդ, ով Տիրածին: Քաղցրարոյր խունկ
Աստուածածին, բոլորովին պայծան լուսին:
Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխոսէ՛ Աստուա-
ծածին:

Զարմանալի ոսկի սափոր, բու մէջ լեց լեց և մանանայով: Երկրի վրայ աւելի վեհ եղար բան երկինքը, որովհետեւ ստեղծողը բու գրկիդ մէջն էր: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխօսէ՛ Աստուածածին:

Տիրամայր Աստուածածին կոյս, միշտ անդադար աղօրէ ինձի համար: Ուրախացուր զիս բու աղաչանիներովդ, որովհետեւ բու խնդրածներդ յար կը կատարուին: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխօսէ՛ Աստուածածին:

Եմ շատ չարի ցանկացայ, անոնցմով զիս վէրթերով լեցուցի: Հիմա հիւծած եմ իմ չարութեանս պատճառով, իյնալով մեղթերու ցեխին մէջ: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխօսէ՛ Աստուածածին:

Եմ ինկած անձս շտապէ փրկել, Տիրածին անապական կոյս: Որովհետեւ դուն ես յոյսս, որ բու Որդիիդ բով աղօրես ինձի համար: Ողորմէ՛ Տէր, ողորմէ՛ Տէր, բարեխօսէ՛ Աստուածածին:

HYMN TO THE BLESSED VIRGIN MARY

(On the Feast of her Assumption to Heaven)

*Today the saints blessed apostles and holy virgins, gathered together,
Adorned in the radiant light of their trimmed lamps, they all agreed and said: "Blessed are you, the most blessed of all women".*

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆԻ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ԾԱՐԱԿԱՆ

«Այսօր սուրբերը միասին ժողովուած, երանելի առավելաները եւ սուրբ կոյսերը պայծառ զգաւոններ հազած եւ իրենց լապտերները վառած միաձայնութամբ կ'ըսէին, օրինուած ես դուն՝ ամենօրհնեալը կիներուն մէջ»:

(Ծարական)

THE FEAST OF THE ASSUMPTION OF THE HOLY MOTHER OF GOD AND BLESSING OF GRAPES

St. Mary was the daughter of Joachim and Anna of Nazareth (originally Bethlehem). Anna, being barren, prayed and made special vows for a child. She then had her only child, a daughter named Mariam (or Mary). Although Mary was born naturally (having both a father and mother) she is considered morally pure and immaculate. It is for this reason that the church not only celebrates her birth but also her conception. In the 5th century, at the holy Ecumenical Council of Ephesus, the Holy Mother's position as "Mother of God" and "Bearer of God" (Asdvadzamayr-Asdvadzadzin) was doctrinally established. Only those aspects of St. Mary's life, which are directly related to Christ, are mentioned in the Holy Gospels. The remainder of her biography is attributed to tradition, which is found in much of the most ancient of ecclesiastical literature. The concept of her being morally immaculate, later developed into the question of her Immaculate Conception (from Anna), a doctrine adopted by the Roman Catholic Church in 1854.

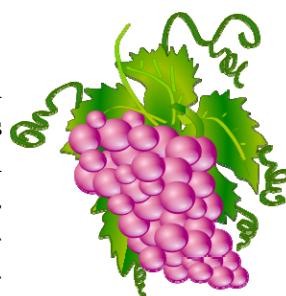
The Armenian Church, on the other hand, does not accept this, as it attributes to Mary that which belongs only to Christ; only Christ was immaculately conceived. Yet, her purity is unquestioned. According to the teaching of the Armenian

Church, at the time of the Annunciation when the Holy Spirit entered her, she was cleansed of all sins (original sin) as she was to be the vessel in which God manifest was to be incarnated.

After the Ascension of her Divine Son, the remainder of Mary's life comes to us through tradition. It states that she lived out the rest of her days in Jerusalem, cared for by St. John the Evangelist. She died in Jerusalem some 15 years after Christ's Ascension and was buried in her family tomb in Gethsemane. After she passed away, all the apostles (save Bartholomew who was absent at that time), conducted her funeral with great ceremony at a cave-like tomb in the Garden of Gethsemane. Later, St. Bartholomew returned and wished to see Mary one last time. He convinced the Apostles to open the tomb. Upon opening the tomb, they could not find her body. Angels' voices were heard for three days and nights. They interpreted the angels' singing as a sign that our Lord had assumed (taken up) His Mother into heaven as He had promised her. They found the empty tomb a confirmation of that promise for she had not been dead but had fallen asleep. For this reason, the church refers to the end of her earthly life as "dormant" rather than "dead".

In the Armenian Church the Blessing of the Grapes takes place on this holy day, although there is no direct connection. Similar to other holidays, it coincides with a pagan era festival, which the Church Fathers incorporated into the church calendar. The hymn

Park Sourp Khachi (Glory to Your Sacred Cross) is sung; Biblical passages are recited, followed by a prayer composed by Catholicos Nerses Shnorhali specifically for this occasion. After the prayer, the grapes are blessed three times with *Orhnestsee Bahbanestsee* and then the blessed grapes are distributed to the faithful, many of whom refrain from eating grapes until this blessing takes place.

Certainly we can say that the Blessing of the Grapes commemoration is a celebration of the fruitfulness of the earth. Grapes are one of the oldest cultivated plants in the world, and according to biblical history, Noah planted a vineyard immediately after disembarking from the Ark (Genesis, chapter 9) in Nakhichevan. And, of course, the wine of the Divine Liturgy comes from grapes.

Grapes do have a certain symbolic significance in Christianity (think of all the references which Jesus made to wine and to "the vine and the branch," references which are still repeated in the Divine Liturgy). But for most people living during the early centuries of the church, the important thing about grapes was that they had to be harvested at a certain time of the year, and that, eaten as fruit or distilled into wine, they added something pleasing to life. In other words, for our ancestors, the grape season meant both labor and recreation. Through the grape blessing, the church gave it a further significance, one having to do with man's sacred obligations to God. Thus work, play and worship were all brought together in this ceremony.

PRAYER FOR THE BLESSING OF THE GRAPES

Blessed and sanctified be these clusters of grapes with the sign of the Holy Cross and with this Holy Gospel and with the grace of this day, in the name of the Father and the Son and the Holy Spirit.

"Bless, O Lord, the grape plants and vineyards from which these grapes are taken and presented to the holy church, and make them bountiful and fruitful; let them be like good and fertile land, protect the vineyards from all kinds of misfortunes and destruction which come from above because of our sins, from hail, from cold, from hot winds, and from destructive insects, so that we may enjoy that which You have created in this world for our enjoyment and for Your glory, and grant that we may be worthy to eat and drink with You from the bounty of Your most fruitful vine at the table of Your Father's Kingdom, according to the just promise which You made, to the honor and glory of Your coexisting Trinity, the Father, the Son, and the most Holy Spirit to whom is due glory, power, and honor, now and forever. Amen."

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆԻ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ՕՐՃՆՈՒԹԻՒՆ

Այսօր երկնայիններու խումբները պարունելով կ'երգէին գերեզմանին շուրջ:

Այսօր Առաքեալները անոնց կ'երգակցէին, եւ կոյսերու դասերը կը գովեն կոյսերու մայրը:

Այսօր մաքուր մարմինը փոխադրուեցաւ զգայուն բնութիւններէն դէպի իմանալի կայանները:

Այսօր երկնաւոր դասերը կը ցնծան ամենասրուիհ կոյսին երկինք երթալուն համար:

Այսօր լուսազարդ, երկնային Տիրամօր պատկերը շնորհուեցաւ իբրև բժշկութեան պարզեւ:

Այսօր մենք եւս կուսական տօնիս առթիւ ուժգնօրէն կ'եղանակենք երրորդութեան փառքը:

Ներսէս Շնորհալի

ՀԵՏԵԼԵՑ'Ք «ՀՈՐԻԶՈՆ» ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒԹԻՒ Ա.ԶԳԱՅԻՆ Ա.ՌԱԶՆՈՐԴԱՐԱՆԻ «ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ»

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳՐԻՒՆ, ՈՒՐ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ Ա.ՌԱՀՈՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 9:00-10:00, ՄԵՐ ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻՆ ՀՈԳԵՒՈՐ

ՊԱՏԳԱՄ-ՔԱՐՈՉՆԵՐ, Կ'ՈՒՍՈՒՑՈՒԻՆ Ա.ԱՏՈՒ-

ԾՈՅ ԽՕՄՔԸ ԵՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻՆ ԹԵՄԻՍ ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ, ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՒ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆՔՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ:

ՆՈՅՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԿԸ ՍՓՌՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ ՅԵՏ ՄԻՋՈՐՔԻ ԺԱՄԸ 1:00-2:00, ICFN (International Christian Family Network), ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԻ 382 ԿԱՅԱՆԵՐ:

ՆՈՅՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԿԸ ՍՓՌՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ ՅԵՏ ՄԻՋՈՐՔԻ ԺԱՄԸ 1:00-2:00, ICFN (International Christian Family Network), ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԻ 382 ԿԱՅԱՆԵՐ:

- Քրեսեմթա Հովհանի Հայաստանեաց Առաքելական եկեղեցւոյ Ս. Պատարագի արարողութիւն ամէն կիրակի Ազգային Առաջնորդարանին մէջ, կ.ա. ժամը 11:00-ին: Հասցէ՛ 6252 Honolulu Ave., La Crescenta CA. 91214:

- Նորք Հոլիվուտի Հայաստանեաց Առաքելական եկեղեցւոյ Ս. Պատարագի արարողութիւն ամէն կիրակի, St. Paul Assyrian-Chaldean Catholic Church-ի մէջ, յետ միջօրէի ժամը 2:00ին: Հասցէ՛ 13050 Vanowen St., N. Hollywood, CA 91605

- Լաս Վեկասի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ հերթական Պատարագները տեղի կ'ունենան իւրաքանչիւր ամսուան երկրորդ եւ չորրորդ կիրակիները: Հասցէ՛ 2054 E. Desert Inn, Las Vegas, NV.

- Riverside-ի պատարագները՝ երկշարաբեայդրութեամբ՝ ա. եւ գ. կիրակիները: 2345 Fifth St. Norco, CA. 92860

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ (Ծարունակութիւն նախորդ թիւէ)

**ԺԳ. ԿԵԽԱՆՔԻ ԶԱՅԱՊԱՆ ՀԱՆգրուաններուն եւ
ՏԱՐԻԲՆԵՐՈՒՆ, ՀԱԼԱԹԻ ԵՎ ԲԱՐԵՎԱԿԱՆ
ՄԱՐՏԱՀԻՐԱՎԵՐՆԵՐ**

A vintage-style illustration of two cherubs in a garden. The standing cherub on the left is holding three large red hearts. The sitting cherub on the right is holding one large red heart. They are surrounded by blossoming trees and flowers.

Բնականաբար, ծնողներէ եւ դաստիարակներէ կ'ակնկալուի տարրական ծանօթութիւն ունենալ Աստուածաշունչի կարեւոր գիրքներու, դէմքներու եւ դէպքներու մասին. կրօնական եւ հոգեւոր գիտելիքներու, եկեղեցւոյ պատմութեան, վարդապետական թէ դաւանական էական հարցերու շուրջ որոշ տեղեկութիւն ունենալը, օգտակար նկատուելէ աւելի, փափաքելի է: Որովհետեւ հայը, ազգային իւրայատուկ իր դիմագիծով, հնադարեան իր պատմութեամբ եւ փորձառութիւններով, մշակութային հարուստ ժառանգութեամբ, առաքելական ուղղափառ հաւատով ու դաւանանենով, այսօրուան բազմամշակոյթ եւ բազմազգի այլակրօն ընկերութեան, բազմադաւան ու այլադաւան հասարակութեան մը խնանկարի պատկերին բաղկացուցիս մէկ

մասը կազմելով հանդերձ՝ իր ազգային տեսչերով, ընկերային ինքնուրոյն նկարագրով, պատմութեամբ, բրիստոննէական հաւատի վկայութեամբ, իր նարտարապետութեամբ, երաժշտութեամբ եւ կրօնի ու եկեղեցւոյ ազգային դրոշմով, հոգեմտաւոր պատմական աւանդոյթներով, հաւատալիքներով, աւանդութիւններով, փորձառութիւններով եւ սովորութիւններով, բոլորէ անհամեմատ կը տարրերի: Հետեւարար, հայ բրիստոննեայ ծնողներ, դաստիարակներ եւ ուսուցիչներ՝ հայ մանկան, պատանիին ու երիտասարդին դիմակալած ընկերամշակութային բազմապիսի դժուարութիւններուն, ազգային-հոգեւոր, եկեղեցա-կրօնական թէ ընկերային բազմապիսի հարցերուն, անորոշութիւններուն, մտահոգութիւններուն, հարցադրումներուն կեանքի ու աշխարհի շուրջ ծանօթութիւններու թէ անստուգութիւններու դիմաց, կարողութիւնը, հմտութիւնը եւ համապատասխան գիտութիւնը պէտք է ունենան, գոհացնելու համար անոնց ծով հետաքրութիւններու աշխարհը: Ծնողաց թէ դաստիարակներու դերը կ'արժեւորուի եւ իմաստ կ'ունենայ, երբ խօսին անդին անցնելով՝ գործն'վ ու կեանենք իրենց համոզումներուն թարգմանը կը փորձեն ըլլալ, ու չեն բաւարարուիր լոկ խրատականներով, թելադրութիւններ ընելով, ծանօթութիւն, տեղեկութիւններ փոխանցելով, բացատրութիւններով, լուսարանութիւններով կամ պատշաճ ուսուցումներով: Հարկ է իրենց անձնական կեանքի օրինակով, ապրուած աստուածապաշտութեամբ, հաւատին ու գիտակից հայրենասիրութեամբ ջանան կենդանի հաւատի, զոհարերուող սիրոյ, անխառն զեղեցկութեան, անստուեր նշմարտութեան, անկողմնակալ արդարութեան եւ առաքինութեան բարութեան հունտերը սերմանել՝ ապրուած կեանքի իրաւ փորձառութիւն փոխանցելու, ազնուացնելու հոգին, կոփելու եւ մշակելու անտաշ անոնց ես-ը, կերտելու հայու ոզի, նկարագիր եւ կրօնարարոյական ազգային առողջ դաստիարակութիւն ջամբելով՝ հաստատ բայլերով վաղուան կեանքին պատրաստել:

Աշխարհին եւ կեանքին բացուող մանուկն ու պատանին, մանկական թէ պատաննեկան կեանքի զանազան հանգրուաններուն, մարդկային խմորուող բնութեան, հետաքրքրութիւններուն եւ զգացումներուն հետ մէկտեղ՝ պիտի նանչնայ, շօշափէ եւ մօտէն ծանօթանայ իր մէջ գոյ ներքին հակադիր հոսանքներուն, ֆիզիքական մղումներուն, տկարութիւն-քերութիւններուն, հոգեկան ճգուռնեներուն եւ կարողութիւններուն եւ բնականարար իր անմիջական շրջանակէն, հարազատներէն կամ դաստիարակներէն, դասընկերներէն թէ միջավայրէն, յանախած վայրերէն, ընկերակցութիւններէն, գիրքերէն թէ այլապէս առանձնակի հաւաքած ծանօթութիւններէն, մեկուսի բաղած տեղեկութիւններէն եւ փորձառութիւններէն պիտի կազմուին, իրայատուկ իր նկարագիրը բնորոշող ունակութիւններ, խառնուածին համապատասխանող աշխարհայեացք եւ մուածելակերպ՝ երբեմն համաձայնող ու համամտող հաւաքականութեան կամ խմբակցութեան մը տեսակէտներուն ու մեծամասնութեան կարծիքին ձայնակցող: Իսկ այլ պարագաներուն՝ անհատական իր նկարագիրը պիտի բնորոշուի եւ յատկանշուի որպէս առանձնացող, ժիտող ամէն ինչ եւ հակադրուող ընկերութեան մը ընկերային ընկալեալ կարգերուն, աւանդութիւններուն: Նոյնիսկ պիտի մերժէ, հրաժարի սիրելիներէն եւ հարազատներէն, կամ մեկուսանայ եւ ընդդիմանայ հաւաքականութեան մը թէ անհատներու պարտադրաններուն, հաւատալիքներուն եւ անոնց տեսակէտներուն չհամաձայնի, ինքնուրոյն կեցուածքներ որդեգրէ, սեփական համոզումներ փայփայէ, անձնական տեսակէտ յառաջ մղէ եւ ազատական խոհեր դրսեւորէ՝ աշխարհի, կեանքի զանազան երեւոյներու, իրերու առնչութեամբ:

Մարդ էակը, որեւէ տարիքի մէջ, զանազան տեսակի ընտրութիւններու, մարտահրաւերներու դիմաց պիտի կանգնի: Եթէ փորձնեն ուսումնասիրել, մօտէն զննել ու հասկնալ 4-6 տարեկան մանկան ներաշխարհը, մտահոգութիւնները, նկարագրի յատկանշական

կէտերը, անշուշտ առանց ընդհանրացընելու կամ մեր մատնանշած եզրակացութիւնը որպէս բացարձակ նշմարտութիւն դաւանելու, պարտադրելու կամ ընդհանրացընելու իրեն կամ իրմէ վեր այլ տա-

թիքի բոլոր մանուկներու թէ պատանիներու պարագաներուն՝ պիտի բաւարարուինք մասնակի սակայն էական բնորոշումներ կատարել եւ այդ առնչութեամբ բնութագրել մեր համեստ տեսակէտներն ու մտածումները եւ աշխատիլ միշտ օգտակար եւ շինիչ բելադրութիւններ կատարել, նշմարտութիւններ մատնանշել եւ պատշաճ ուղղութիւններ տալ: Արդ, մասնաւորելով 4-6 տարիքի մէջ եղող մանուկներու հոգեխոսական աշխարհը բնորոշող նկարագրային յատկանիշներու մասին մեր տեսակէտները՝ կարելի է եզրակացնել.-

ա.- Այս տարիքի մանուկներ, իրենց շրջապատի իրադարձութիւններուն թէեւ անիրազեկ եւ անգիտակից, միաժամանակ՝ զգայուն եւ հետաքրքիր են իրենց շուրջ ծաւալող ամէն շարժումի, խօսի թէ իրերու նկատմամբ: Ծնողաց հեղինակութիւնը բացարձակ է, իրենց անմիջական ու բոլոր տեսակի կարիքներուն հասնող եւ պահանջները գոհացնող: Անհարազատ միջավայրերէ, անձերէ խուսափող են, տան մէջ թէ դուրսը՝ փողոց-դպրոց, իրենց համար օտար շրջանակներ են, իսկ ընդհանրապէս զիրենք բնորոշող յատկանիշը՝ ամէն ժամանակ եւ բոլոր հարցերու պարագային ծնողաց հանդէպ ամբողջական վստահութիւն ունենալ է, որովհետեւ ծնողաց եւ անմիջական հարազատներու ապաւինելով, անոնց շուրջն ու հովանին բազութիւն, ապահովութիւն եւ պաշտպանութիւն կը պարգևեն: Մեծահասակներու նկարագրային յատկանիշները ամէն ձեւով կ'ազդեն, կը տպաւորեն ու հետք կը ձգեն

անոնց մանկական փոքրիկ աշխարհին վրայ: Անոնց ներաշխարհի երկնակամարը կեանքին ու աշխարհին տակաւին չբացուած պատուհանիկներ են, ուրկէ կը ներթափանցեն ամէն տեսակի ծանօթութիւններ: Հաւատքի եւ հոգեւոր մարզերէ ներս աւելի հետեւողներ են, հեշտութեամբ համոզուող, հաւատք ընծայող եւ հետաքրքիր ունկնդրողներ են մեծերու ցուցմունքներուն եւ տեսակէտներուն: Անոնց համար, կրօնական խորհրդանշիններ կախարդական գօրութիւն եւ իմաստ ունեցող իրեր եւ երեւոյքներ են, որոնք հետաքրքրութեամբ եւ հիացումով կ'ընդունին, կ'որդեզրուին եւ մեծապէս կը տպաւորեն զիրենիք, գերելով անոնց մատղաշ հոգինները: Այս տարիի մանուկներու համար բնական երեւոյք է առանց մեծ նիզի, ծնողաց եւ մեծերուն հաւատքը ու տարրերը ակնածանենով որդեզրելու, երկիւղաճութեամբ հետեւելու հակումը, ինչպէս նաև անոնց խօսելաձեւը, շարժումները, առտնին կենցաղային ոները մանրազննին ուսումնասիրելու նիզերը եւ հուսկ՝ մեթենարար կապկելու, ընդօրինակելու ջանադիր հակամէտութիւնները ակներեւ են: Անշուշտ, ինչպէս հաւատքի, նաև այլ գիտելիքներու մարզերէ ներս՝ իրենց փոխանցուած ծանօթութիւններու աշխարհը, մանկական իւրայատուկ աշխարհի սահմաններով կշռող, դատող եւ փոխարինող են: Հետեւարար, այս բոլորին ազդեցութեանց եւ տպաւորութեանց հեղեղին ներքեւ է որ ի վերջոյ պիտի դարբնութին անոնց ապագայ նկարագիրը յատկանշող էական տարրերը:

Բ.- 7-ԷՇ 10-ը տարիի մանուկներ: Այս տարիի մանուկներ, բայլ մը առաջ երթալով, կ'ուզեն մասնակցութիւն թերել իրենց դպրոցին, պատկանած ընկերութեան թէ համայնքի մարզական, ընկերային եւ կրօնական կեանքին: Ընդունող, հետեւող եւ ընկալողներ են ծիսական արարողական սովորութիւններուն եւ վարժութիւններուն: Կրօնական հաւատալիքներու եւ ազգային աւանդութիւններու նկատմամբ տակաւին զգայուն հոգիներ՝ անոնց ճգած անմիջական տպաւորութեան եւ ազդեցութեանց ներքեւ մեկուսի, երկար խորհրդածող ներշնչուող են:

Այս տպաւորութիւնները յանախ կենդանի ապրումներու կը վերածուին եւ վերեւումի առիթներ ու պահեր կ'ընծայեն: Առհասարակ կեանքի խորհուրդներու եւ խորհրդաւորութիւններու հանդէա գերզգայուն ըլլալով՝ կը շարունակեն զօրաւոր եւ անբակտելի թելերով ծնողաց հեղինակութեան եւ ազդեցութեանց ներքեւ մնալ, ըստ այնմ հունաւորել եւ արեւելում տալ իրենց արարքներուն:

Գ.- 11-ԷՇ 12 տարիի մանուկներ: Այս տարիի մէջ եղող մանուկներ, թէեւ կը շարունակեն հեղինակութեանց նկատմամբ յարգանք եւ պատկառանք տածել, սակայն իրենց մէջ հետզհետէ կը սկսի զարգանալ ընկերներ, խաղընկերներ ունենալու մղումն ու խմբային մտածողութեան մը հոգերանութիւնը: Համադրումի տարիներ են զգացում-ապրումներու, տեսակէտներ զարգացնելու, մտածելակերպ-հայեցողութիւններու եւ վարժութիւններու: Ծնողաց, ուսուցիչներու եւ դաստիարակներու ազդեցութիւնն ու հեղինակութիւնը, պատմական դէպեներու թողած անջնջելի հետքերը, հերոսներու սիրագործութիւնները, շարժապատկերի թէ մարզական աշխարհի աստղերուն հմայքն ու առինենող անձնաւորութիւնները ակներեւ իրականութիւններ ու ամենօրեայ խօսակցութեան նիւթեր են: Գիրքերէն թէ այլապէս ծնողաց եւ անմիջական հեղինակութեանց փոխանցած զանազան տեսութիւնները, զաղափարները, ծանօթութիւնները եւ գիտելիքները ընկելուզուելով կը ներընկալուին, կ'ընդունուին եւ համատեղ կը ներազեն ու տեղ կը գտնեն անոնց ներաշխարհէն ներս, միաժամանակ կը համադրուին եւ տեղի կու տան կազմելու ներանձնական խոհեր, կարծիքներ, համոզումներ, հակազդեցութիւններ եւ տեսակէտներ:

Այս հանգրուանին, անոնք հեղինակութիւններու եւ ուսուցիչ դաստիարակներու հանդէա ակնածանք, սէր եւ համարում ունենալով հանդերձ՝ իրենց մէջ հետզհետէ տիրական ու ակներեւ կը սկսին դառնալ խմբային մտածելակերպի հակումներն ու ձեւաւորուող

արժեքներու յարաբերական ազդեցութիւնները: Ընդհանրապէս այս տարիի պատանիներ կ'որդեգրեն իրենց մտերիմներու նեղ շրջանակին պարտադրած հասարակաց հետաքրքրութիւններն ու դիրքորոշումները՝ պահելով հանդերձ հոգեկան ներաշխարհի իրենց ապրումներն ու ուրոյն մտածումները:

դ.- 17-ԷՅ 18-ը տարիի պատանիներ: Այս տարիիը թեւակոխող պատանիներ, ընդհանրապէս կը բնորոշուին նախորդ տարիներու փորձառութիւններու, ծանօթութիւններու եւ զգացումներու ենթահողին վրայ ունակութիւններ, հետաքրքրութիւններ եւ հակումներ ձեւառող, կազմաւորող նկարագրային իւրայատուկ դրսեւրումներով: Կազմախօսական եւ նկարագրային որոշ հենքի մը վրայ փթռող եւ ծլարձակուող այս հանգրուանը պոռքկումներու, զգացական ընդոստ բոնկումներու, խմբային մտածելակերպի ու վարուելակերպի հաւաքական դիրքորոշումներու եւ տեսակէտներու պրիսմակէն հետզհետէ անշատուելով, պատանիներ՝ իրենց անհատականութեան ուրուագծերը նկատելի կը դարձնեն, իրենք զիրենք կ'արտացոլացնեն ինքնարտայայտման իւրայատուկ նիգերով, ինքնահաստատման բացորոշ չանքերով եւ ցուցադրական մղումով: Անոնք խորհրդաւոր են ու յանախ անըմբոնելի: Մեկուսացող ու երբեմն մելամաղձոտ: Ունին բարձր ըմբռնում արժանապատութեան, միաժամանակ՝ հասկացողութիւն եւ սրտակցութիւն կ'ակնկալեն իրենց շրջապատէն: Այս հանգրուանին է որ բացորոշ կը դառնան ես-էն դուրս գալու, շրջապատը նանչնալու, մտերմանալու հակումները, աշխարհին ու կեանքին բացուելու պապակն ու կեանքը ըմբռնելու, գաղտնիքները լուծելու մարմաշը: Այս տարիի պատանիներ, յանախակի ու ակներեւ կը պարզեն իրենց ինքնավար եւ իւրայատուկ ըլլալու ձգումները, բանաստեղծական հակումներն ու զգացական ներաշխարհի իրքին ոլորտները:

Ե.- 21-ԷՆ 25 տարիի երիտասարդներ: Ֆիզիական կատարելութեան հասած այս տարիի երիտասարդներ ընդհանրապէս օժտուած

կ'ըլլան ներզօր անհուն ուժականութեամբ, եւ կարողական բիւր հնարաւորութիւններ ընձիւղելու ծարաւով՝ կեանքին ու արեւին կը բացուին: Հոն խտացուած են հաւատֆի որոնումը, արդարութեան ոգորումը, գաղափարներու եւ իտէալներու հմայքը, գեղեցիկին փնտոտումը, նշմարտութեան ծարաւը, անխոնջ կամֆի ու պայքարի անզուսպ խոյանեները: Անոնց աշխատանքի բնազդային մղումները, յոյսերու եւ երազանքներու ծով ակնկալութիւններու կենսարորք ծաղկեփունչը՝ կու գայ պասկելու եւ աստեղազարդելու այս տարիի երիտասարդներու հոգիի ու մտքի կանաչկապոյտ երկնակամարները եւ կենսախայտութեամբ ոգեշնչելու զիրենք: Այս տարիիը թեւակոխողներ կ'ունենան բննարկող, խորհրդածող, տրամարանող եւ վերծանող միտք: Իրողութիւններ եւ տեսութիւններ, հանգամանեներ, գաղափարներ եւ տեսակէտներ հեշտութեամբ ընդունելութիւն չեն գտներ որպէս բացարձակ անվիճելի նշմարտութիւն, այլ՝ այլրնտրանքի բանական լուսարձակի բովէն անցնելով, կը ստանան յարաբերական իրականութիւններ ըլլալու կարգավիճակ: Օրինակ՝ Աստուծոյ, հրեշտակներու, բախտի, նակատագրի, յարութեան, դրախտ-դժոխֆի գոյութեան փաստերն ու փաստարկութիւնները անբաւարար եւ անհամոզիչ կը գտնէ, միաժամանակ ինք կ'որոնէ այդ բոլորին պատասխանները, կը փորձէ լուծումներ գտնել: Իր պատկերացուցած անըմբնելի, անհասկնալի ու կասկածելի նշմարտութիւններուն առքած տրամարանական անստոյգ եղրայանգումները փաստարկուած ու գոհացուցիչ պատասխաններ չհամարելով, եւ ընդունելով իր անկարողութիւնը, այդ հարցերու բննարկումները իր հասողութենէն անդին նկատելով, յանախ կը բաւարարուի չէզոնք, կրաւորական եւ անորոշ կարծիքներ սննուցանելով կամ լաւագոյն պարագային՝ կ'որդեգրէ ընկալեալ հասարակաց դիրքորոշում: Ազատ մտածման եւ զաղափարներու հետամուտ՝ յանախ կը հանդուրծէ եւ բոյլատու վերաբերում կը ցուցաբերէ այլոց աւանդութիւններու հաւատ-

լիքներու, կրօնական համոգումներու հանդէա: Այս բոլորը ցոյց կու տան, թէ այս տարիին երիտասարդներ, գիտակցական տարիի թեւակոխած՝ կրնան տրամարանել, վերլուծել, երեւոյթներ մեկնել, կարելիութիւններու եւ մարդկային կեանքի շուրջ խորհրդածել եւ եզրակացութիւններու յանգիլ:

Մարդ արարածը երիտասարդական, պատանեկան թէ մանկական տարիներու բոլոր հանգրուաններում՝ ընտրութիւններու եւ մարտահրաւերներու առջեւ կը գտնուի: Իսկ սերունդներու դաստիարակութիւնը անհրաժեշտ է որ սկսի իրենց ապրած ժամանակէն հարիւր տարի առաջ: Առողջ կրթութեան սատարող ու մարդակերտումի նպաստող հզօր ազդակներէն կարելի է նկատի ունենալ միջավայրը, ընկերութիւնը, ծնողինը, կամ ժառանգականութիւնը, այսինքն՝ այն ինչ որ մանուկ մը անմիջական եւ ուղղակիօրէն ծնողին ու շրջապատէն կը ստանայ, այսինքն՝ սևունդ-հոգատարութիւննամի՛, ուսում-կրթութիւն-դաստիարակութիւնն անվարան հոգեկազմութեան կ'ազդեն, խորապէս կը տպաւորեն, նկարագիր կը կերտեն, բարոյականը կը կոփեն, կեանքի նպատակ եւ արեւելում կու տան:

(Շարումակելի Թիւ 13)
Միւռո՞ն Ռ. Վրդ. Ազնիկեան

Յաջորդիւ՝ «Ոլցախոհ Ընտրութիւններ» թէ
Առինենող Հրապուրիչ Նախասիրութիւններ»

SEARCH QUESTIONS FROM THE BIBLE

To o little is known of the Bible, although much is known about it. Every young

boy and girl, and of course adult, should know the particulars of the Bible and its books, as brought out in these questions and answers.

No Sunday school teacher is properly equipped for his/her work unless he/she can answer them. Juniors should be drilled on the questions until they know them, and most likely the answers will stay with them through life.

ANGELS

1.— Which are the most perfect creatures of God?

The most perfect creatures of God are angels and man.

2.— What does the word “angel” mean?

The word angel means messenger.

3.— What are the angels?

Angels are created spirits, without material bodies, having understanding and free will.

4.— Why were they created?

God created the angels for His own glory and service.

5.— What gifts did God bestow on the angels when He created them?

When God created the angels, He bestowed on them wisdom, power, and holiness.

6.— What do the angels do in heaven?

In heaven, the angels see, love and adore God.

7.— Are there different kinds of angels?

Yes, good and bad.

8.— What is the nature of an angel?

It is a spirit.

9.— Do they ever appear in human form?

Yes. They may appear in human form.

10.— Did angels always exist?

No. They were created by God.

11.— Are angels the spirits of dead people?

No. They are a higher order of beings. They never were people.

12.— Are they persons?

Yes. They are persons just as much so as men are.

13.— Can we always see them?

No. Sometimes they are around us and are hidden from our view.

14.— Do they have wings?

No. They often looked like men when they appeared.

15.— What is the work of good angels?

To minister to God's people.

16.— Are they a higher order of creation than man?

Yes. They are a higher creation than man.

17.— In what way are they higher?

They were created immortal.

18.— What was it that God made for man that the angels desired to look into?

The plan of salvation.

19.— Did all the angels God created stay good?

No. Some of them sinned.

20.— Where are those angels that sinned?

Those angels that sinned are bound in chains, awaiting the day of judgment.

21.— What man spoken of in the gospel of Luke died, and was carried by the angels to paradise?

In the gospel of Luke, Lazarus died and was carried by the angels to paradise (See Luke 16:19-23).

22.— To whom did angels announce the coming of Christ?

The angels announced the coming of Christ to Mary and to the shepherds of Bethlehem.

23.— Name some places in Christ's life where angels appeared to Him.

After the temptation; in Gethsemane; at the cross; at the resurrection and at the ascension, angels appeared to Jesus Christ.

24.— When will angels appear with Christ again?

At His second coming, angels will appear with Christ.

ՃԱՆՉԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

«Հոգեւոր Պրիսմակ»ի այս բաժինով, մեր ընթերցողներուն ու յատկապէս երիտասարդնոր սերունդին պիտի ներկայացնենք Հայոց Պատմութեան կարեւոր իրադարձութիւններն ու դեպքերը, որպէսզի իրազեկ ըլլան հայ ժողովուրդի հերոսական անցեալին, նաև նաև եւ հաղորդուին մեր նախնեաց հարուստ ժառանգութեամբ:

ՏՐԴԱՏ Գ. (287-337)

Խոսրով Ա.ի (225-250) Անակ Պարքեւի կողմէ դաւանանութեամբ սպաննուելէն եսթ, Արտաշիր Սասանեան՝ Պարսիկներու թագաւորը սրամահ կը կոտորէ հայոց Խոսրով թագաւորի եւ Արշակունեաց բոլոր ազգատնիմը եւ կը տիրէ Հայաստանի: Այս սպանդէն կ'ազատին գահաժառանգ փոքրիկն Տրդատ եւ իր բոյրը Խոսրովադուխտ, որոնք Արտաւազդ Մամիկոնեանի ձեռքով Հռովմ կը փախցուին: Եսկ հայ նախարարներ իրենց թագաւորին վրէժը լուծելու համար սուրէ կ'անցընեն դաւանան Անակի

ամբողջ ընտանիքը: Այս սպանդէն հրաշխվ կ'ազատի միայն փոքրիկն Գրիգոր, որ իր ստնտուին միջոցաւ Կապադովկիոյ Կեսարիա քաղաքը կը փախցուի: Տրդատ հասակ առնելով եւ դաստիարակուելով Հռովմի արքայական պալատին մէջ, կը պատրաստուի ձեռք առնել եւ վերականգնել Արշակունեաց հարստութիւնը: Իսկ Գրիգոր Կեսարիոյ մէջ կը ստանայ քրիստոնէական դաստիարակութիւն եւ յետագային կը միանայ Տրդատի զօրքերուն, որ Հայաստանի գահին տիրանալու համար Արտաշիրի յաջորդ՝ Պարսից Շապուհ արքայի զօրքերուն դէմ հայ-յունական միացեալ զօրաբանակով դէպի Հայաստան կ'արշաւէր:

A detailed black and white illustration of King David. He is shown from the waist up, wearing a crown with a cross on top and a robe with a decorative collar. A sword is strapped to his belt. The style is reminiscent of traditional religious iconography.

Հոռվմի Դիոկղետիանոս (284-305) կայսրը Տրդատին կը յանձնէ յունական լեզոնն մը, որպէսզի Հայաստան արշաւէ եւ երկիրը ազատագրէ Պարսիկներու տիրապետութենէն: Տըրդատ երբ Հայաստանի սահմաններուն կը մօտենայ, իրեն կը միանան հայ նախարարները իրենց զօրքերով: Նաեւ Տրդատի բանակին կը միանայ Անակի որդին՝ Գրիգոր, որ Տրդատի մօտ հարտուղարութեան պաշտօնը կը ստանձնէ:

Գրիստոնեութիւնը որպէս պետական կրօն կ'ընդունին: Բայց մանաւանդ Գրիգոր Լուսաւորիչի ջանքերով եւ Տրդատ թագաւորի բազուկի ուժով՝ քրիստոնեական կրօնը ինքզինք կը պարտադրէ Հայաստանի ամբողջ տարածքին:

ՏՐԴԱԾ ԹԱԳԱԽՈՐ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ

Sphingidae of Sri Lanka

կնոց մը ամենօրեայ հացի մատակարարումին 13 տարիներ կը դիմանայ ու հրաշխով կ'ապրի:

Հայոց քրիստոնէութեան դարձի պատմական իրադարձութիւններու նկարագրականը գրաբար կամ դասական հայերէնով սբանչելի կերպով ներկայացուցած են Ազարանգեղոս եւ Մովսէս Խորենացին:

Ըստ մեր այս պատմագիրներուն, սկզբնական շրջանին քրիստոնեայ նոր կրօնը հեթանոս Հայաստանի մէջ սաստիկ հալածանի՞ կ'ենթարկուի եւ ընդդիմութան կը հանդիպի ոչ միայն թագաւորին, այլև՝ պալատական թէ նախարարական տուններու եւ առհասարակ իշխող դասակարգին կողմէ: Իսկ 280-300 թուականներու շուրջ, քրիստոնէական հաւատքը, թաւական տարածուած եւ արմատացած ըլլալով Հայաստանի տարածին, շուտով պատճառ պիտի դառնար ամբողջ հազարամեայ հեթանոս հայ մշակոյթի կործանման եւ անհետ կորստեան: Քաղաքական, ընկերային թէ այլ պատճառներէ առաջնորդուած հայոց այս հոգեփոխութեան գլխաւոր դերակատարը կը հանդիսանայ Գրիգոր Պարքելը, որ հրաշալի պարագաներու ներքեւ կը բուժէ հայոց Տրդատ արքան, որ Հոնիփսիմեան կոյսերը նահատակելէն ետք հոգեկան տագնապներէ կ'անցնէր եւ հիւանդագին՝ լեռներու վրայ կ'ապրէր: Թագաւորին վիճակը յուսահատեցուցիչ էր:

Դարմանումի բոլոր միջոցները ապարդիւն անցած էին:

Գիշեր մը, Տրդատ թագաւորին բոյը՝ Խոսրովադուխտ տեսիլք մը կ'ունենայ: Տեսիլքին մէջ Աստուած իրեն կը յայտնէ, թէ միայն Խոր Վիրապ նետուած Գրիգորը կրնայ թժկել հոգեկան տագնապներէ տառապող իր եղրայրը: Այս տեսիլքը հինգ անգամ կը կրկնուի: Վերջապէս Օտա Ամատունի նախարարը կ'երթայ Խոր

Վիրապ եւ ստուգելէ ետք զարմանեով կը տեսնէ, որ տակաւին Աստուծոյ սուրբը ողջ է: Ան անմիջապէս հանել կու տայ Գրիգորը Վիրապէն եւ զայն պալատ կը բերէ: Գրի-

գոր կ'աղօրէ եւ իսկոյն իիւանդ թագաւորը կը թժկուի: Գրիգորի այս հրաշագործութիւնը, երկիւղած զարմանք կը պատճառէ պալատական նախարարներուն եւ իշխաններուն, որոնի Գրիգորի կատարած այս հրաշագործութիւնը աստուծային միջամտութեան եւ անոր պաշտած Քրիստոսին կը վերագրեն:

Տրդատ թագաւոր իր թժկութենէն յետոյ քրիստոնէութիւնը Հայաստանի պետական կրօնքը կը հոչակէ 301-ին: Հայերը քրիստոնութիւնը պետականօրէն ընդունող առաջին ազգը եղան:

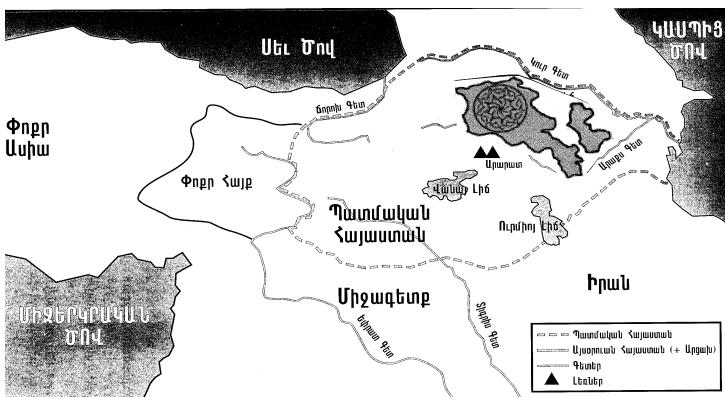

ARMENIAN HISTORY

This page of “Spiritual Spectrum” will present to our readers, and specially to the new generation, the major events of Armenian History, to inform them of the courageous history of our ancestors and their achievements, and thus come into close communion with our culture and inheritance.

DERTAD III (287-337)

Following the assassination of King Khosrov (225-250 A.D.) of Armenia by Anak, Anak's entire family was killed in revenge by the Armenian nobles, except for his two infant sons who were taken one to Persia, and the other, Krikor or Gregory, to

Caesarea in Capadocia. The Persians occupied Armenia, and the murdered king's infant son Dertad took refuge in Greek territory.

Dertad grew up in the Roman court and received the title of brave. He tried his strength in the amphitheatres. Once he stopped a war chariot pulled by two fierce horses. Soon he was gained the attention of Emperor Diocletian (284-305) who in turn restored him to the throne of Armenia.

Hence around 287 A.D. Dertad was able to regain the Armenian throne. He became one of the most famous kings of Armenia, Dertad the Great (also called Dertad the Third), and under him Christianity was spread throughout Armenia.

KING DERTAD AND GREGORY

What became of Anag's son Krikor or Gregory? He too grew up to be an important man in Armenia, and made up for his father's crime by educating the Armenian people. He was named Krikor Bartev, but was known as Gregory the Illuminator. Gregory went to Armenia, where he began to preach the Christian faith. Moved by the strength, or fervor, of his belief, the people to whom he preached were very impressed. He made many converts.

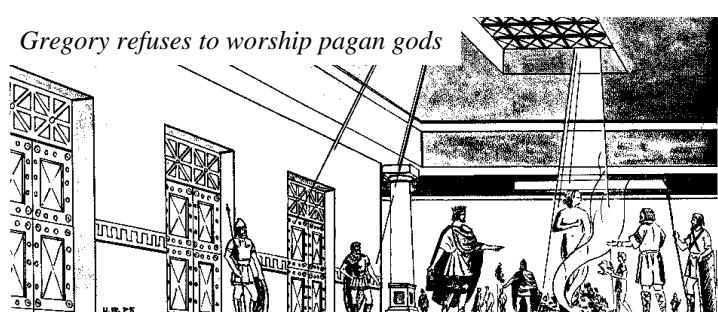
The story of Armenia's conversion to Christianity was written down in classical Armenian and is

found in two wonderful books. One is called *Agathangelos*; the other, Movses Khorenatsy's *History of Armenia*. From *Agathangelos* and *Khorenatsy*, we learn that at first Christianity had a difficult time in Armenia. It was opposed not only by the king but by the Armenian nobles, but eventually, in the early 300's, it became the dominant religion in some parts of Armenia. The early pagan religion of the Armenians did not die out all at once, or even very quickly.

While Gregory was preaching throughout Armenia, King Dertad and the Roman army had defeated the Persians, and Dertad was crowned ruler of Armenia. Because Dertad had been brought up among the Romans, he shared the Roman nobility's dislike of Christians. He felt that the gods had kept him from ruling so long because there were too many Christians in Armenia. He issued a proclamation stating that Christians were to be arrested. Among those brought before him was Gregory. When King Dertad learned that this Christian preacher was the son of his father's assassin, he ordered that Gregory be tortured be thrown into an underground pit at the fortress of Artaxata. This dungeon was called in Armenian "Khor virab".

For thirteen years Gregory remained in his underground prison. He would never have survived were it not for the kindness of a widow, who secretly brought him food and water and lowered them down to him on a rope.

Gregory refuses to worship pagan gods

THE KING'S MADNESS

King Dertad continued to have Christians arrested. Those who would not renounce their religion were either put to death or forced to leave Armenia. At this time, a group of young nuns, fleeing from Rome, took refuge in Armenia. One of these nuns was called Hripsime and she was very beautiful. Dertad tried to persuade her to marry him. But Hripsime had dedicated herself to God and, after refusing to marry Dertad, managed to escape from the palace. Dertad then ordered the young nuns to be killed.

Then, overcome by remorse for his deed, the king lost his reason. He began to suffer from spells of madness. At such times, he imagined that he was a wild boar. He would often disappear for days. The Armenians offered the richest sacrifices and offerings to the gods, praying to Anahit, Aramazt, and all the other deities to cure their monarch. The king grew steadily worse.

The king's sister, Khosrovatoukhd, had a dream in which she was told that only Gregory could save the king. So Gregory was brought from the dungeon in which he had been living for thirteen years. He cured the king and preached about Christianity. Dertad was converted and the whole Armenian nation became Christian with him. The year was 301 A.D.

Prepared by
Very Rev. Father Muron Aznikian
Part 5
(to be continued)

**ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԽՈՐՃՈՒՐԴԻՆ
ՈՒ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ**

Գ. ՄԱՍ

ՀԱԻԱՏԱՅԵԼՈՅ ԿԱՄ ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

- Ի՞նչ է Հաւատացելոց Պատարագը:
- = Հաւատացելոց Պատարագը Ս. Հաղորդութեան Խորհուրդի կատարումն ու բաշխումն է:
- Ե՞րբ եւ ինչպէ՞ս կը սկսի Հաւատացելոց Պատարագը:
- = Երախայից Պատարագի լրումին դպիրները կը սկսին երգել, «Մարմին Տէրունական եւ արին փրկչական կայ առաջի. երկնային զօրութիւնն յաներեւոյքս երգեն եւ ասեն անհանգիստ քարրառով. Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր Զօրութեանց» («Տիրոջ Մարմինն է, Փրկչին Արիւնն է ահա դրուած մեր դիմաց: Երկնային զօրերը անդադար կ'երգեն, ըսելով. «Սուրբ, սուրբ, սուրբ ես, Տիրութիւնի Տէր»): Այս երգեն յետոյ սարկաւագը կ'անցնի սուրբ սեղանին աշակողմը ու դպիրները կը հրաւիրէ սաղմոս ըսելու եւ ժաղցը ձայնով հոգեւոր երգեր երգելու:

Այստեղ կը սկսի Հաւատացելոց Պատարագը՝ Ս. Ընծային վերաբերումով: Մինչ ժահանան սուրբ սեղանին առջեւ բազկատարած ցած ձայնով կը սկսի աղօթել՝ սրբուելու եւ մաքրուելու համար իր մեղեքեն՝ արժանի ըլլալու համար Ս. Ընծան մատուցանելու, սարկաւագը խորանին աշակողման խորհրդանոցէն կ'առնէ Ընծան (հացն ու գինին) եւ Ս. Սկիհը վեր բարձրացնելով՝ սուրբ սեղանին ետեւէն կը դառնայ ու հանդիսաւորապէս կը բերէ սեղանին առջեւ եւ կը սկսի արտասանել 24րդ սաղմոսի 7-10 համարները, ըսելով. «Բացէ՛ք ձեր փեղկերը, ով դարպասմեր, թռող քացուին յաւիտեմութեամ դռները, որպէսզի ներս մտնէ փառաւոր Թագաւորը»: Պատարագիչը կը պատասխանէ՝ ըսելով

նոյն հատուածին յաջորդող համարը. «**Ո՞վ է այս փառաւոր Թագաւորը: Տէրն է, հզօր եւ անպարտելի, Տէ՛րը, պատերազմի մէջ անխորտակելի»: Նոյն խօսքերը անգամ մը եւս կրկնելէ ետք, սարկաւագը Ս. Ընծան կը յանձնէ պատարագիչին, ըսելով՝ «**Սա ի՛նքն է փառաւոր Թագաւորը»: Քահանան «**Օրհնեալ է աճ՝ որ կու գայ Տիրոց անունով: Օրհնեալ ես դուն, որ եկար եւ վերստին պիտի գաս» ըսելով կ'առնի Ս. Սկիհը ու անով կ'օրինի ժողովուրդը. ապա ետ դառնալով կը դնէ Ընծան սուրբ սեղանին վրայ ու երեք անգամ անոր վրայ խնկարկելէ ետք՝ սարկաւագին սպասաւորութեան ջուրով կը լուայ իր մատներուն ծայրերը եւ ցած ձայնով կ'ըսէ. «**Որպէս նշան անմեղութեամ՝ պիտի լուամ ձեռքերս, եւ սեղանիդ շուրջ դառնալով՝ սպասարկե՛մ մեզի» (Սղ 26:6):********

Վերաբերումի ընթացքին դպիրները բաղցը ձայնով կ'երգեն օրուան յատուկ Սրբասացութիւնը: (Սրբասացութիւններ հոգեթով եղանակներով երգեր են, որոնց խօսքերը կ'ոգեկոչեն Քրիստոսի մարդեղութիւնը, կատարած փրկագործութիւնը, յարութիւնը եւ Աստուծոյ Գահին առջեւ հրեշտակներուն կատարած փառաբնութիւնը):

Ս. Եկեղեցին կը հաւատայ թէ ընծայի վերաբերումն ետք Յիսուս Քրիստոս աներեւութաբար կը բազմի Ս. Սեղանին վրայ՝ հրեշտակներով շրջապատուած: Ուստի սարկաւագը կը թելադրէ հաւատացեալներուն՝ որ հաւատենով, սրբութեամբ եւ ուղիղ վարենվ կենան Աստուծոյ Ս. Սեղանին առջեւ, որպէսզի արժանի ըլլան Տիրոց ողորմութեան:

Սյս միջոցին բահանան դարձեալ կ'աղօթէ ծածկաբար եւ Հօր Աստուծմէ կը խնդրէ, որ ընդունի նուիրուող ընծան, ու ճաշակողներուն համար ալ զայն պարզեւէ որպէս դեղ՝ մեղներու թողութեան: Սյս աղօթմէ ետք՝ բարձրաձայն կը փառաւորէ Հայրը, Որդին եւ Ս. Հոգին, եւ ապա Քրիստոսի խաղաղութիւնը կը փոխանցէ ժողովուրդին:

Կը հասնի «**Ողջոյն»ի պահը: Մինչ սարկաւագը «**Աստուծոյ երկրպագեսցութ» կ'ըսէ, բահանան կ'երկրպագէ սուրբ սեղանին, եւ Ս. Ընծան****

համբուրելով կը փոխանցէ Յիսուսի յայտնութեան աւետիսը: Սարկաւագն ալ կ'երկրպագէ սուրբ սեղանին եւ բահանային ձեռքը համբուրելով կը ստանայ ողջոյնը ու ժողովուրդին դառնալով կը հրահանգէ որպութեան համբոյրով զիրար ողջունեն: Ապա խորանին վարիցնելով՝ Քրիստոսի յայտնութեան աւետիսը կը փոխանցէ Եկեղեցւոյ դասին մէջ սպասող երիցագյն Եկեղեցականին ու ետ կը բարձրանայ խորան: Ողջոյնը ստացողն ալ զայն կը փոխանցէ իր շուրջը գտնուող Եկեղեցական դասուն եւ անոնք ալ իրենց կարգին՝ բոլոր հաւատացեալներուն: Եթէ դասին մէջ Եկեղեցական մը չգտնուի՝ սարկաւագը ողջոյնը կը փոխանցէ դպրապետին կամ ոնեւ դպիրի մը:

Ողջոյնի պահուն դպիրները կ'երգեն՝ «**Քրիստոս ի մէջ մեր յատնեցաւ, որ էմն Աստուծած՝ աստ բազմեցաւ. Խաղաղութեան ձայն հնչեցաւ, սուրբ ողջունի հրաման տուաւ. Եկեղեցիս մի անձն եղեւ, համբոյրս յօդ լրման տուաւ. Բշնամութիւնը հեռացաւ, սէրն յրնդանուրըս սփոնցաւ: Արդ, պաշտօնեայք բարձեալ զայն՝ տուի զօրհնութիւն ի մի բերան միասնական Աստուծութեանն, որում սրովրէն են սրբարան» («Քրիստոս մեր մէջ յայտնուեցաւ. ինձը՝ Աստուծած՝ հո՛ս բազմեցաւ. Խաղաղութեան կանչը հնչեց, սուրբ ողջոյն տալ հրահանցեց: Եկեղեցին մէկ անձ եղաւ, համբոյրով՝ կապն ամբողջացաւ. Բշնամութիւնը հեռացաւ, բոլորին սէ՛ր սփոնւեցաւ: Արդ, բոլորս մէկ բարձրաձայն օրհնութիւն տանք միաբերան՝ միասնական աստուծութեան, որում սրովրէն ներռող կու տան»):**

- Ս. Ընծային հանդիսաւորապէս վերաբերուիլը ի՞նչ կը խորհրդանշէ:

= Ս. Ընծային վերաբերուիլը կը խորհրդանշէ մեր Տիրոց Յիսուս Քրիստոսի կամաւոր երբը դէպի երուսաղէմ, հոն՝ խաչին վրայ իր արիւնը բափելու եւ Հօր Աստուծոյ ընծայուելու համար:

- Ընծային Ս. Սեղանին վրայ դրուելուն նշանակութիւնը ի՞նչ է:

= Ընծային Ս. Սեղանին վրայ դրուիլը յիշատակութիւնն է Յիսուսի խաչ հանուելուն եւ գերեզման դրուելուն:

- Վերաբերումն ետք պատարագիչին կողմէ Ընծային վրայ կատարող խնձարկութիւնը եւ ապա մատներուն լուացումը ի՞նչ բանի նշանակ են:

= Ընծային վրայ կատարուող խնձարկութիւնը յարգանիք ու պաշտումի արտայայտութիւն է Յիսուս Քրիստոսի հանդէպ, որ այդ պահուն բազմած է Ս. Սեղանին վրայ՝ նուիրուող հացն ու գինին իր մարմնին եւ արեան փոխակերպելու համար:

Պատարագիչին մատներուն լուացումը նշանակ է մեղեքի սրբուելու:

Քահանան Ս. Ընծան մատուցանելէ առաջ պէտք է մաքրուի իր մանր մեղեքը և ալ եւ սրբութեամբ մօտենայ իր պաշտօնին:

- Վերաբերումի ատեն Ս. Ընծային ծածկոցով բողարկուած ըլլալը ի՞նչ բանի նշանակ է:

= Ս. Ընծային բողարկուած ըլլալը նշանակ է ին դարերու ընթացքին Աստուծոյ ծրագրին՝ Քրիստոսի կատարելիք մարդեղութեան եւ փըրկագործութեան խորհուրդին մարդոցմէ ծածկըւած ըլլալուն, որ ժամանակներու լրումին յայտնւեցաւ աշխարհին (Հո 16.26: Կոլ 1.26-27):

- Ի՞նչ է իմաստը ողջոյնին եւ անոր փոխանցումին:

= Ողջոյնը Յիսուս Քրիստոսի աներեւութաբար սեղան իշնելուն եւ յայտնուելուն աւետիսն է: Իրարու փոխանցուող ողջոյնը Քրիստոսի յայտնութեամբ հաւատացեալներու վրայ իշնող երկնային խաղաղութեան եւ անոր առթած ուրախութեան արտայայտութիւնն է:

Այդ պահուն Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեամբ հաւատացեալները կը դառնան մէկ սիրտ, մէկ հոգի, մէկ ամրողութիւն եւ մէկ եղբայրութիւն, ուր կը տիրէ սէրը եւ կը սփոռուի երկնային խաղաղութիւնը ներկաներուն վրայ, որոնք միաբերան կ'օրինեն միասնական Ս. Երրորդութիւնը: Ուստի ողջոյնը փոխանցողը կ'ըսէ. «Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ», իսկ ողջոյնը ստացողը կը պատասխանէ՝ «Օրհնեալ է եւ եղիցի»:

յայտնութիւնն Քրիստոսի^{*}:

Ողջոյնի փոխանցումէն ետք սարկաւագը կը ձայնէ ժողովուրդին. «Աեհի կացցուիք, երկիւղիւ կացցուիք, բարուու կացցուիք, եւ նայեցարուու զգուշութեամբ» («Երկիւղով ու պատկառանենով կանգնինք եւ ուշադրութեամբ նայինք»):

Սարկաւագը նոյն ատեն կը յայտնէ, թէ Քրիստոս որպէս Անարատ Գառ՝ պատարագ կը մատուցուի (կ'ընծայուի) Հօր Աստուծոյ. եւ հրաւէր կը կարդայ՝ որ ամէն ո՛վ զգուշութեամբ եւ իմաստութեամբ իր միտքը կեղրոնացէ արարողութեան ու բոլոր սրտով գոհանայ Տիրոցմէ:

Կը մօտենայ Ս. Ընծային մատուցման պահը եւ դպիրները կը ձայնակցին Աստուծոյ Գահին առջեւ երգող սերովքներուն եւ ֆերովքներուն ու կը սկսին փառարանել Ամենասուրբ Երրորդութիւնը՝ երգելով. «Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր զօրութեամց. իի են երկինք եւ երկիր փառօք քո: Օրհնութիւն ի բարձունս, օրհնեալ որ եկիր, եւ գալոցգ ես անուամբ Տեառն: Ովսաննան ի բարձունս» («Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ ես, Տիեզերքի՛ Տէր: Երկինք ու երկիր փառենվդ են լեցուն» (Ես 6.3): Օրհնութիւն Տեղի՝ բարձունքներուն մէջ: Օրհնեալ ես դում, որ Տիրոց անունով եկար ու պիտի գաս: Ովսաննան բարձունքներուն մէջ» (Սոլ 118.26):

Այս երգին երկրորդ մասը երգուած է մանուկներու, առաքեալներու եւ հաւատացեալ ուխտաւորներու կողմէ՝ Ծաղկազարդի օրը՝ երբ Յիսուս մէծ բափորով Երուսաղէմ յաղթական մուտք կը գործէր (Մտ 21.9, Մթ 11.9-10, Ղկ 19.38, Յհ 12.13):

Դպիրները երգելու ատեն պատարագիչը ի ծածուկ կ'աղօթէ ու գոհութիւն կը մատուցանէ Հօր Աստուծոյ՝ իր անրաւ մարդասիրութեան, շնորհած իր առատ պարգևներուն եւ

* Ողջոյնը փոխանցելու աւելի ուղիղ ձեւն է ըսել. «Քրիստոս է ի միջի մերում», իսկ ստացողը կը պատասխանէ՝ «Է եւ եղիցի»:

նամանաւանդ իր Միածին Որդւոյն առաքումին համար, որ ի խնդիր մարդոց փրկութեան՝ զԱյն տուաւ «իրրեւ պարտապան եւ պարտէ, իրրեւ զոհ եւ Օծեալ, իրրեւ Գառնուկ եւ երկնաւոր Հաց, իրրեւ բահանայապես եւ պատարագ»:

Այս ծածուկ աղօթէն ետք, բահանան սուրբ ընծային ծածկոցը վերցնելով կ'առնէ հացը, վեր կը բարձրացնէ զայն ժողովուրդին աչֆին առջեւ ու բարձր ճայնով կը կրկնէ Վերցին Ընթրիֆի ժամանակ Յիսուսի արտասանած խօսքը. «Առէ՛ք, կերէ՛ք, ասիկա իՄ ՄԱԼՄԻՆՍ է, որ ձեզի եւ շատերում համար կը բաշխուի, մեղմերու բաւութեան եւ քողութեան համար»: Այս միջոցին ժողովուրդը ոտքի կազմած կ'ըլլայ եւ երկիւղածութեամբ կը խոնարիի ու կը խաչակին, դպիրներուն հետ եղանակելով «Ամէն», որ կը նշանակէ՝ **եղիցի, քող ըլլայ**. Ապա բահանան վեր կը բարձրացնէ զինիի բաժակը՝ Ս. Սկիհը եւ կը շարունակէ կրկնել՝ «Խմեցէ՛ք ասկէ բոլորդ. ասիկա նոր ուխտի իՄ ԱՐԻԻՆՍ է, որ ձեզի եւ շատերում համար կը բափուի, մեղմերու բաւութեան եւ քողութեան համար»:

Դպիրները նորէն կ'եղանակին «Ամէն» եւ ապա կ'երգեն՝ «Հայր երկնաւոր, որ զորդիդ ժո ետուր ի մահ վասն մեր, պարտապան պարտեաց մերոց: Հեղմամբ արեան նորա, աղաչեմք զիցի, ողորմեա՛ ժո բանաւոր հօտի» («Երկնաւոր Հայր, որ ժու Որդիդ մահուան մատնեցիր՝ մեր մեղմերում պարտիր վճարելու համար: Անոր բափած արեան միջնորդութեամբ կ'աղաչենի ժեզի, ողորմէ՛ ժու բանաւոր հօտիդ»):

Այս միջոցին պատարագիչը ծածկոցը ետ կը դնէ սկիհին վրայ եւ ի ծածուկ կ'աղօթէ, յիշելով եւ օրինելով Քրիստոսի փրկագործ չարչանեմբները, կենսաւու խաչելուրինը, երեխօրեայ բաղումը, երանելի յարութիւնը, աստւածապէս համբարձումը, Զօր Աստուծոյ աջ կողմը նստիլն ու անոր միւս անգամ գալուստը: Դաւանութեան եւ խոստովանութեան այս խօսքներէն ետք պատարագիչը բարձրաձայն կ'ըսէ. «Եւ գԹոյս՝ ի Քոյոց Քեզ մատուցամեմք, ըստ ամենայնի եւ յաղագս ամենեցում» («Քու կողմէ՛դ մեզի պարգեւուածը ժեզի՝ կ'ընծայենի՛ ամէն ինչի

եւ բոլորին փոխարէն»): Քահանան իր այս աղօթքով Ս. Ընծան կը մատուցանէ Հօր Աստուծոյ որպէս նուէր, որուն հետ նուիրուած կ'ըլլայ նաեւ հաւատացեալներու բազմութիւնը:

Դպիրները կ'երգեն. «**Յամենայնի օրհնեալ ես, Տէր. օրհնեմք զիցի, գովեմք զիցի, գոհանամք զիցի, աղաչեմք զիցի, Տէր Աստուծուած մեր» («Ամէն բանի համար օրինեալ ես, Տէ՛ր: Կ'օրինարաննենի ժեզ, կը գովաբաննենի ժեզ. գոհութիւն կը յայտնենի եւ կ'աղաչենի ժեզի, Տէ՛ր, մեր Աստուծուածը»):**

Այս պահուն պատարագիչը գոհութիւն կը յայտնէ Աստուծոյ, որ իր անբաւ ողորմութեամբը զինի սպասաւոր կարգած է այսպիսի մեծ ու ահաւոր խորհուրդի մը: Կը խոստովանի իր տկարութիւնները, սակայն ապաւինելով Տիրոջ բազմանատ ներողամտութեան, կը համարձակի մօտենալ Յիսուս Քրիստոսի մարմնին ու արեան սպասաւորութեան, եւ փառք կուտայ:

Մինչ այդ սարկաւագը կը ճայնէ. «**Օրհնեալ Տէր», եւ բահանան Խաղաղութիւն ամենեցում» ըսելով կ'օրինէ ժողովուրդը: Կը հասնի Ընծային սրբագործումին՝ գոյափոխութեան ահաւոր եւ սուրբ պահը: Սարկաւագը կ'առաջնորդէ հաւատացեալները Աստուծոյ երկրպագելու, որմէ ետք դպիրները կ'երգեն. «**Որդի Աստուծոյ, որ պատարագեալ Հօր ի հաշուութիւն, Հաց Կենաց բաշխիս ի մեզ: Հեղմամբ արեան ժո սուրբ՝ աղաչեմք զիցի, ողորմեա՛ արեամբ ժով փրկեալ հօտի» («Որդի Աստուծոյ, որ Հայրը մեզի հետ հաշուեցնելու համար զոհ մատուցուեցար եւ իրրեւ Կենացի Հաց կը բաշխուիս մեզի: Քու բափած սուրբ արեանդ միջնորդութեամբ, կ'աղաչենի՛ Քեզի, ողորմէ՛ ժու արիւնովդ փրկուած բանաւոր հօտիդ»):****

Այս խորհրդաւոր պահուն, մինչ դպիրները կ'երգեն, պատարագիչը կը վերցնէ սկիհին ծածկոցը եւ կ'աղօթէ առ Աստուծած, ըսելով. «**Երկրպագելով կ'աղաչենի եւ կը խնդրենի ժեզմէ, բարերար Աստուծուած: Քեզի մշտնցենակից եւ փառակից Սուրբ Հոգիդ դրկէ մեզի եւ Սեղան դրուած այս Ընծաներում»:**

Այս աղօթէն յետոյ երեք անգամ խաչակնելով նախ կ'օրինէ հացը: Նոյն աեւով կ'օրինէ գինին, եւ ապա երեք անգամ խաչակնելով՝ միատեղ կ'օրինէ հացն ու գինին եւ կը խնդրէ որ Սուրբ Հոգույն օրութեամբ անոնք նշմարտապէս եւ ստուգապէս փոխակերպուին Քրիստոսի ՄԱՐՄՆԻՆ եւ ԱՐԵԱՆ: Այս աղօթէն եսք ժահանան նորէն կը բողարկէ ընծան ծածկոցով:

Ս. Եկեղեցին կը հաւատայ եւ կ'ընդունի, որ պատարագիշ ժահանային աղօթէն եսք Ս. Հոգին կը ներգործէ մատուցուող հացին ու գինիին եւ անոնք իրենց մէջ Քրիստոսի ներկայութիւնը ընդունելով կը գոյափոխուին Անոր մարմնին եւ արեան: Հետեւարար սուրբ սեղանին վրայ նուիրուող Ընծան, զոհը կամ պատարագը արդարեւ Աստուծոյ Միածին Որդին Յիսուս Քրիստոսն է: Ռւստի պատարագիշը Հօր Աստուծոյ ընծայուող (պատարագուող) Յիսուս Քրիստոսի անունովը համարձակութիւն կ'ունենայ իր եւ իր ժողովուրդին մեղքերուն համար բողութիւն հայցելու եւ այլ շնորհներ խնդրելու:

Սուրբ Հոգիին կատարած այս երաշալի ներգործութենէն եսք դպիրները կ'երգեն. «**Հոգի Աստուծոյ, որ զիառակցի քո զիոռհուրդ իշեալ ի յերկնից ի ձեռն մեր. հեղմամբ արեան սորա աղաչեմ զրեզ հանգո զիոզիս մեր ննցեցելոցմ» («Հոգի՝ Աստուծոյ, դուն՝ որ երկինքն կ'իշնես՝ մեր ձեռներով իր լրումին հասցնելու համար ժեզի փառակից Որդիին [պատարագումին] խորհուրդը: Անոր թափած արեան միջնորդութեամբ կ'աղաչեմ ժեզի, հանգիստ պարզեւէ մեր ննցեցեալմերու հոգիներուն»):**

Մինչ դպիրները կ'երգեն, պատարագիշը ի ծածուկ կ'աղօթէ Հօր Աստուծոյ, որ այս Ընծայով, Քրիստոսի պատարագումով՝ շնորհէ սէր, հաստատութիւն եւ փափառուած խաղաղութիւն ամբողջ աշխարհին, Ս. Եկեղեցւոյ ու անոր պաշտօնելութեան, բոլոր թագաւորներուն, իշխաններուն, նամբորդներուն, կալանաւորներուն, վտանգի տակ գտնուողներուն, տաժանելի աշխատանքի մատնուողներուն եւ բարբարուներունէմ պատերազմի մէջ եղողներուն:

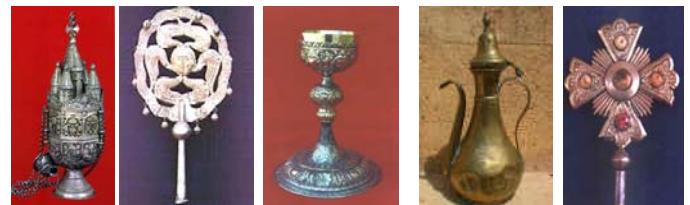
Կ'աղօթէ նաեւ՝ օդի բարեխառնութեան, երկրի պտղաբերութեան եւ հիւանդներու առողջութեան համար: Կը յիշէ Ս. Եկեղեցւոյ ննջող անդամները ու կը հայցէ Աստուծոյ ողորմութիւնը անոնց հոգիներուն համար: Եսքը բարձրածայն կը խնդրէ ըսելով. «**Ճադ որս եւ մեզ այց արացես, բարերա՛ր Աստուած, աղաչեմք»** («Անոնց հետ միասին մեզի՛ ալ ողորմէ, բարերա՛ր Աստուած, կ'աղաչենք»): Իսկ դպիրները կ'երգեն՝ «**Յիշեալ Տէր, եւ ողորմեա՛**» («Յիշէ՛, Տէր, եւ ողորմէ՛ մեզի՛»): Քահանան բարձրածայն կը յիշատակէ Ս. Եկեղեցւոյ բոլոր սուրբերը, ի մասնաւորի՝ Ս. Աստուածածնի, Ս. Յովհաննես Մկրտիչի եւ Ս. Ստեփանոս նախավկայի անունները:

Այս պահուն սարկաւագը անցած կ'ըլլայ սուրբ սեղանին աջ կողմը եւ այնտեղէն բարձրածայն կը յիշատակէ այս աշխարհէն դէպի հանդերձեալ մեկնած «Յաղթական Եկեղեցի»ին մաս կազմող առաքեալները, մարգարենները, վարդապետները, մարտիրոսները, հայրապետները, եպիսկոպոսները, երեցները, սարկաւագները եւ բոլոր սուրբերը, յիշելով նաեւ անոնցմէ մասնաւորներուն անունները: Դպիրները «**Յիշեալ Տէր, եւ ողորմեա՛**» երգելով կը ձայնակցին սարկաւագին: Իսկ պատարագիշը այդ պահուն ի ծածուկ կ'աղօթէ Ս. Եկեղեցւոյ խաղաղութեան, անսասանութեան եւ ուղղափառ եպիսկոպոսներուն համար:

Այս ծածուկ աղօթէն եսք, երբ սարկաւագը վերջացուցած կ'ըլլայ սրբոց անուններուն յիշատակութիւնը, պատարագիշը բարձրածայն կը յիշէ նաեւ օրուան կարողիկոսին, եւ վիճակի=թեմի առաջնորդին անունները:

(Շարունակելի թիւ 4)

Պարթեւ Վրդ. Կիւիւմեան

ԼՈՒՐԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

**ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ
ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԱԻԱՐՏԵՑ ԻՐ 39ՐԴ ԸՆԹԱՑԻԿ ՆՍՏԱՇՐՁԱՆԸ**

**Ս. ԱԹՈՈՒՅՑ ԳԱՀԱԿԱԼ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀՈՎՈՒԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԵԱՆ
ԾՐԱԳՐՈՒՄ**

ՄԵԾԱՐԱՆՔ՝ Ս. ԽԱՉ ՄԱՅՐ ՏԱՋԱՐԻ ՆՈՒԻՐԵԱԼՆԵՐԵՆ ՏՈՔԹ. ՅԱԿՈԲ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան Թեմի Ազգային Երեսփոխանական ժողովը իր 39րդ նատաշրջանը գումարեց Ուրբար, 13 եւ Շաբար, 14 Մայիսին, Ազգային Առաջնորդարանի «Տիգրան եւ Զարուհի Տէր Ղազարեան» սրահին մէջ, նախագահութեամբ Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. S. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի եւ հիւրընկալութեամբ Հովհաննի Ս. Կարապետ Մայր եկեղեցւոյ հոգարարանութեան:

Նստաշրջանին բացումը տեղի ունեցաւ Ուրբար, 13 Մայիսի կեսօրէ ետք ժամը 3ին, հաւաքական աղօթքով, զոր առաջնորդեցին Առաջնորդ Սրբազնն ու հոգեւորականաց դա-

սը: Ներկայ էին Հոգեւոր հովհաններ, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Տիար Խաժակ Տիֆինեան, Կրօնական ժողովի եւ Ազգ. Վարչութեան անդամներ, հոգարարանութեանց առաջնապետներ եւ Ազգ. Վարժարաններու Խնամակալ Մարմինի անդամներ, Տնօրիններ ու մանկամտութերու վարչներ:

Հոգ. S. Պարքե Վ. Ա. Կիւլիմեանը, ընթերցեց սոյն ժողովին ուղղուած՝ Ս. Աթոռոյս գահակալ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կարողիկոսին օրհնութեան խօսքն ու պատգամը:

Վեհափառ Հայրապետը կը նշէր, որ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովները պէտք է կարեւորութեամբ բնարկեն ընդհանրական հարցեր՝ մտահոգութիւններ ու մարտահրաւերներ, ի մտի ունենալով, որ եկեղեցւոյ դերը՝ ժողովուրդի կեանքին մասնակցութեան մէջ կը կայանայ: Վեհափառ Հայրապետը կ'անդրադառնար Հայ Դպրոցին ապագային ապահովման լուրջ հարցին. «Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կարողիկոսութիւնը, իր համազգային առաքելութեամ շրջագծէն ներս, յատուկ շեշտ դրած է հայ դպրոցին վրայ: Վատահ ենք, որ նոյն այս ոգիով պիտի շարունակէ մօտենալ հայ դպրոցին», կը նշէր Ն. Ս. Օծութիւնը, միաժամանակ շեշտելով գաղութի մը կենսունակութեան մէջ ծուխերուն վերապահուած հիմնական դերը, հետեւարար, կ'ընդգծէր անոնց աշխոյժ գործունեութեան հրամայականը: Վերջապէս, Վեհափառ Հայրապետը ժողովին ուշադրութեան կը յանձնէր, որ յառաջիկայ Հոկտեմբերին, Թեմիս իր շնորհելիք հովուապետական

այցելութեան առանցքները պիտի ըլլան հոգեւոր կեանքը, հայ դպրոցն ու ազգային պահանջատիրութիւնը: Վեհափառ Հայրապետը կ'եզրափակէր՝ գնահատանք արձանագրելով Առաջնորդ Սրբազնին ու ժողովականութեան աշխատանքներուն մասին:

ԴԻՒԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ, ՄՐՏԻ ԽՕՍՔԵՐ

Ժողովը առժամեայ դիւանի ատենապետ ու ատենադպիր ընտրեց Տեարք Յարութ Պէջեանն ու ձեք Հանինեանը:

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Տիար Խաժակ Տիֆինեան հրաւիրուցաւ արտասանելու իր սրտի խօսքը: Ան ողջունեց ներկաները, գոհունակութիւն յայտնեց այս ժողովին մասնակցութեան համար, եւ վեր առաւ կարգ մը առաջադրանքներ, ինչպէս՝ ընդարձակել մեր աշխատանքի դաշտը, ներգրաւելով արժանաւոր ազգայիններ, երիտասարդացնել մեր գործող անդամները, նաև միշտ ձգտիլ բարելաւել աշխատանքի որակն ու տարողութիւնը: Ան նաև կարեւորութեամբ անդրադարձաւ Վեհափառ Հայրապետին յառաջիկայ Հոկտեմբերի այցելութեան ծրագիրին, որպէսզի մեր ժողովականութեան բոլոր անդամները այժմէն իսկ գործակցարար լծուին Վեհափառի այցելութեան պատրաստութեան:

Ազգային Վարչութեան ատենապետուիի Տիկին Ռիմա Պօղոսեան յանուն վարչութեան ողջունեց ներկաները, անդրադարձաւ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովի դերին ու աշխատանքին՝ իբրև հայելին մեր Թեմին ու ծխական շրջաններուն, եւ հրաւիրեց բննարկումներն ու ծրագիրներու մշակումը կատարելու առողջ բննարկումով ու դրապաշտ մօտեցումով, որպէսզի ժողովը ոչ միայն անցեալի նախաձեռնութիւններուն շարունակութիւնը ըլլայ, այլ նաև գերազանցէ նախընթացները՝ բերելով նորութիւններ:

Հիւրնեկալ եկեղեցւոյ անունով ողջոյնի խօսք արտասանեց հոգեւոր հովիւր՝ Արք. Տ. Վիգէն Աւ. Քիվիլեան:

Իր պատգամը ուղղելէ առաջ, Առաջնորդ Սրբազնը հրաւիրեց ներկաները՝ յոտնկայս աղօթքով յարգելու անցեալ մէկ տարուան ընթացքին մեզմէ առյաւէտ բաժնուած հոգեւորականներու եւ ազգայիններու յիշատակը:

ԱՌԱՋԱՐԴ ՄՐԲԱՋԱՆԻՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

Իր պատգամին մէջ, Առաջնորդ Սրբազնը առաջին հերթին փառք տուաւ Աստուծոյ, որ առիթ ընծայած է տարի մը եւս ծառայելու մեր եկեղեցւոյ ու ժողովուրդին, ապա նաև երախտագիտութեան խօսք ուղղեց Մեծի Տաճան Կիլիկիոյ Ս. Արոնի գահակալ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսին, իր հետեւողական հոգածութեան համար, նշելով, որ յառաջիկայ Հոկտեմբերին, մեր Թեմը յատուկ առիթ մը պիտի ունենայ, վայելելով նորին Ա. Օծութեան հովուապետական այցելութիւնը: Սրբազնը ողջունեց ժողովականութիւնն ու ծառայողները, գնահատանքով եւ շնորհակալական զգացումներով անդրադարձաւ անոնց ցուցաբերած նուիրումին ու գործակցութեան, ըսելով.- «Մեր աշխատանքներուն մէջ հանգրուան կազմող այս ժողովին առիթով, շնորհակալութեան եւ գնահատանքի խօսք ունիմ ձեզի, սիրելի ժողովականներ: Փաստօրէն, դուք բոլորդ, հոգեւոր եղբայրներ, երեսփոխաններ, հոգաբարձուներ, կրթական պատասխանատուներ ու

դաստիարակներ, մեզի հետ լծակից էք մեր եկեղեցական, ազգային, կրթական ու յարակից դաշտերու մշակման դաշտերու մշակման գործին: Հաւաքական դրօշարշաւ մըն է որ կը կատարենք գործակցարար, նուիրումով ու անսակարկ ծառայութեան ոգիով, հաւատալով, որ այսօր ցանուած սերմերը վաղը բազում արդիւնք պիտի տան, ինչպէս որ մեզ կանխող սերունդներուն սերմնացանի աշխատանքին արդիւնքը մենք կը վայելենք:

Խօսելով Ազգ. Երեսփոխանական ժողովի աշխատանքներուն մասին, ան ըսաւ, որ տարուած աշխատանքի բննարկման ու ծրագիրներու մշակման կողմին, պէտք է նկատի ունենալ որոշ մարտահրաւերներ: Ան յատկապէս կանգ առաւ եկեղեցական-ծխական կեանքն ու ուսումնական համակարգը աւելի եւս աշխուժացնելու պահանջին վրայ՝ մեր եկեղեցիներու անդամներու թիւին յաւելումը եւ ծխականներուն ներգրաւումը եկեղեցւոյ կեանքին մէջ. ան անդրադարձաւ նաեւ տնտեսական ընդհանուր տագնապին ու անոր ազդեցութիւններուն, որոնց համար, պէտք է բազմապատկել նիգերը: Ան իր խօսքը եզրափակեց ըսելով, որ այս մտածումներու բաժնեկցութեամբ, պաշտօնապէս բացուած կը յայտարարէ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովի Յոթը նստաշրջանը, եւ բարի երթ մաղթեց անոր աշխատանքներուն:

Առաջնորդ Սրբազանին պատգամէն ետք, ժողովը շարունակեց օրակարգի լուծումը: Մնայուն դիւանի անդամ ընտրուեցան Տեարք Ներսէս Մելքոնեան, Ներսէս Դշոյեան (Ա. եւ Բ. ատենապետներ), Հրայր Ճերմակեան եւ Տիգրան Տէր Սարգիսեան (Ա. եւ Բ. ատենադպիրներ):

Ծխական շրջաններու հոգարարանութեանց եւ ծխական յանձնախումբերու ատենապետներուն ու ներկայացուցիչներուն առիթ տրուեցաւ հակիրճ զեկուցումներ տալու իրենց աշխատանքի տարբեր մարզերուն՝ եկեղեցական-եկեղեցաշինական, երիտասարդական, տիկնանց միութեանց, դպրաց դասերու, կիրակնօրեայ դպրոցներու, դասախոսական եւ այլ բնոյթի ձեռնարկներու մասին. զեկուցումները կ'ընդգրկէին իրագործումներ, մարտահրաւերներ եւ յառաջիկայի ծրագիրներ:

ՄԵԾԱՐՍՆՔ

Բ. Նիստի սկզբաւորութեան, երեկոյեան, Առաջնորդ Սրբազանը յայտարարեց, թէ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովի վերջին տարիներու զեղեցիկ մէկ աւանդութեան համաձայն, պիտի մեծարուի Մոնթեպելլոյի Ս. Խաչ Տաճարի նուիրեալ ու բազմամեայ ծառայողներէն Տնքք. Յակոր Տիգրաննեան, որ շուրջ բառասուն տարիներէ ի վեր անսակարկ կերպով կը ծառայէ Ս. Խաչ Մայր Տաճարին, իրբեւ սարկաւագ, հոգարարանութեան երկար տարիներու անդամ եւ ատենապետ, Երեսփոխան, նաեւ կարեւոր ներդրում ունեցած է Ազգ. Մեսրոպեան Վարժարանին:

Առաջնորդ Սրբազանը յիշեցուց, որ ան երախատաշատ ծառայութիւն տրամադրած էր Երանաշնորհ Տ. Սմբատ Արք. Լափանեանի, անոր հիւանդութեան տարիներուն: Կրօնական ժողովի ու Ազգ.

members, and Prelacy Schools' principals and directors. This year's Assembly was hosted by the Board of Trustees of St. Garabed Church of Hollywood.

The Assembly officially convened with the opening prayer led by the Prelate and clergy members, after which Very Rev. Fr. Barthev Gulumian read the message of H.H. Catholicos Aram I.

In his message His Holiness stressed that the Representatives Assembly must pay special attention to general issues, concerns, and challenges relating to our church, keeping in mind that the role of our church is fulfilled through the participation of the people. The Pontiff also spoke of the importance of strengthening Armenian Schools and of the direct correlation between the livelihood of our churches and communities. With regards to the Pontifical visit in October, H.H. stated that the visit will focus on spiritual renewal, our national aspirations, and the continued progress of Armenian schools. His Holiness concluded his message by commending the dedicated service of the Prelate, Councils, Delegates, and Assembly participants.

The provisional divan was elected with Mr. Harout Beshlian as Chairman and Mr. Jack Hadjinian as Secretary.

Central Executive Council Mr. Khajag Dikijian was then invited to deliver his remarks. Mr. Dikijian reflected on the importance of expanding and enhancing our endeavors, drawing in new community members and a new generation of church members, and of working together in unison to prepare for the Pontifical visit of His Holiness in October.

On behalf of the Executive Council, Chairlady Mrs. Rima Boghossian welcomed the participants, and wished that the Assembly will be an opportunity not only to analyze past activities but a forum for new ideas and suggestions.

Remarks were also delivered by Archpriest Fr. Vicken Vassilian on behalf of the host parish.

Prior to his message, the Prelate invited the participants to join him in prayer for those we lost during the past year. Prayers were offered for the blessed memory of Archbishop Sumbat Lapajian, Rev. Fr. Karnig Derderian, Vigen Shaghzoian, Dr. Jacob Orfali, Hagop Deirmenjian, Dr. Hasmig Tashjian, Garbis Shekherdian, Dr. J. Michael Hagopian, and Yeretsgin Vartouhi Torossian.

The Prelate first gave thanks to Almighty God for granting another year to serve our church and community. He expressed his thanks to H.H. Catholicos Aram I for his paternal care and wisdom which is the guiding force of our endeavors and mission, and speaking on the Pontifical visit of His Holiness, expressed confidence that with joint efforts the visit will be a historic and memorable one. He also conveyed his appreciation to clergy members, delegates, and educators for their service, stating that they are entrusted with a mighty task and must carry out their responsibilities with the conviction that the seeds they sow today will bear immeasurable fruit for future generations.

The Prelate noted that the Annual Assembly is an opportunity to review the endeavors of the previous year but also an opportunity to collectively discuss how we can learn from and build on past

Վարչութեան ատենապետներուն հետ միասին, Առաջնորդ Սրբազնը յուշանուէր մը յանձնեց Տնքը.

3. Տիգրանեանին:

Տնք. Տիգրանեան յուզումով շնորհակալութիւն յայտնեց Առաջնորդ Սրբազնին, ու մաղթեց, որ բոլոր երեսփոխաններն ալ նուիրումով ծառայեն մեր եկեղեցւոյ ու ժողովուրդին, որովհետեւ մեր դերը ծառայութիւն է եւ ոչ թէ բաւարարուիլ պաշտօնով:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ ԵՒ

ՄՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՄՇԱԿՈՒՄ

Օրակարգի իրերայացորդ կէտերով, Ազգ. Երեսփոխանական ժողովը ֆնարկեց գործադիր իշխանութեանց աշխատանքին արդինքը, յաւելեալ լուսաբանութիւններ ուզեց եւ ստացաւ իրագործուած աշխատանքներուն մասին: Այս բոլորին լոյսին տակ, բանաձեւի յանձնախումբը Առաջնորդ Սրբազն Հօր, Կրօնական ժողովին ու Ազգային Վարչութեան միամեայ նիւթաբարոյական գործունեութիւնը գտաւ «Յոյժ Գովելի», ինչ որ որդեգրուեցաւ ժողովին կողմէ:

Ժողովի երկրորդ օրուան աշխատանքները կեղրոնացան յառաջիկայ մէկ տարուան ծրագիրներու մշակման վրայ: Առաջարկներն ու թելադրանքները ընդգրկեցին եկեղեցական կեանքը, հոգեւոր դաստիարակութեան եւ դպրոցական-ուսումնական դաշտը, միջ-եկեղեցական աշխատանքները, երիտասարդական կեանքը, Վեհափառ Հայրապետի հովուապետական այցելութիւնը եւ հայեցի դաստիարակութեան առաջադրանքները: Տեղի ունեցան լիարժեք ֆնարկումներ ու խորհրդակցութիւններ, որոնց արդինքները արձանագրուեցան գործադիր իշխանութեանց փոխանցելի բանաձեւերուն մէջ:

Ազգ. Երեսփոխանական ժողովի 39րդ նստաշրջանը վերջ գտաւ Շաբաթ յետմիջօրէին, դիւանի շնորհակալութեան խօսքով, Առաջնորդ Սրբազնին օրինութեան խօսքով եւ փակման աղօթքով: Հրաժեշտէ առաջ, ներկաները միասնաբար երգեցին «Կիլիկիա»ն:

PRELACY 39TH REPRESENTATIVES ASSEMBLY CONCLUDES

- PREPARATIONS UNDERWAY FOR THE PONTIFICAL VISIT OF H.H. CATHOLICOS ARAM I
- DR. HAGOP DIKRANIAN OF HOLY CROSS CATHEDRAL HONORED FOR HIS DEDICATED SERVICE

On the afternoon of Friday, May 13th, 2010, the 39th Prelacy Representatives Assembly convened at the "Dikran and Zarouhie Der Ghazarian" Hall, presided over by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, and with the participation of clergy members, Central Executive Council member Mr. Khajag Dikijan, Religious and Executive Council members, delegates, Boards of Trustees Chairmen, Board of Regents

accomplishments and expand and advance our mission. He then brought to their attention a number of important issues, most notably the importance of revitalizing our churches and schools, and formulating means of easing the financial situation of our churches and schools affected by the global economic crisis. The Prelate concluded his message urging the participants to work together as members of one family for the splendor of our church, schools, and communities, and wished success to the Assembly's proceedings.

The election of the permanent divan followed, with Mr. Nerses Melkonian and Mr. Nerses Teshoian elected Chairmen, and Mr. Herair Jermakian and Mr. Dikran Der Sarkissian as Secretaries.

Subsequently, each parish representative was called to the podium to report to the Assembly on the undertakings and achievements of their respective parishes over the past year.

Mrs. Boghossian then briefed the Assembly on suggestions and recommendation made at the meeting that was held the prior evening with the Pastors, Boards of Trustees, and Ladies Auxiliary Guilds.

Prior to the start of the second session, the Prelate reminded the delegates of the tradition of honoring a devoted servant of our Prelacy during the Assembly. This year's honoree was Dr. Hagop Dikranian, who has served Holy Cross Cathedral of Montebello for the past forty years as a deacon, Board of Trustees member and Chair, and delegate, and is also a devoted supporter of Mesrobian School. The Prelate spoke of Dr. Dikranian as a humble family man, a dedicated doctor, and devoted servant of our church, and lauded him for his exceptional care of the late Archbishop Lapajian especially during his last years when he was in failing health. Along with the Religious and Executive Council Chairs, the Prelate presented Dr. Dikranian with a memento in commendation for his dedicated service.

Dr. Dikranian thanked the Prelate for the honor, and urged all the delegates to serve with devotion, stating that their role is to actively serve our church and communities.

During the second session, the annual financial report and auditing committee report was presented, as well as briefings by the Religious and Executive Councils and the Board of Regents. The Assembly found the activities of the Prelate, Councils, and committees serving under their auspices to be "highly commendable".

The Assembly reconvened on the morning of Saturday, May 14th. During the day's two sessions, proposals were offered for the endeavors of the coming term, with emphasis on the Pontifical visit of His Holiness in October, Parishes activities, youth groups, ecumenical activities, and school and educational issues.

The Assembly concluded in the afternoon with the divan's closing remarks and the Prelate's closing message and prayer, after which participants sang the Cilician anthem.

**ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄՐԲԱՋԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅ ԵՂԱԿ
ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ BOARD
OF SUPERVISORSԻ ՆԻՍՏԻՆ**

Ընդառաջելով Լոս Անջելոս գաւառի Board of Supervisors-ի անդամ Մայքրլ Անթոնովիչի հրաւերին, Թեմիս բարեխնամամ Առաջնորդ Բարձր. S. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսսեան Երեքշաբթի, 19 Ապրիլի առաւտուն այցելեց յիշեալ խորհուրդի կեդրոնը, Լոս Անջելոսի բաղաբամեջի Քենէք Հահն կեդրոնին մէջ, ներկայ ըլլալու խորհուրդի շաբաթական նիստին: Երեքշաբթիի նիստի օրակարգին վրայ էր յայտարարութիւն մը, որ Ապրիլ 24ը կը հոչակէ 1915-ն 1923 տարիներուն տեղի ունեցած Հայկական Ցեղասպանութեան յիշատակի օր:

Առաջնորդ Սրբազնին կ'ընկերանային Հոգ. S. Պարքեւ Վրդ. Կիւլիւմեան եւ Արժ. S. Վազգեն Քինյ. Արմանեան: Ներկայ էին նաև Հայաստանի Հանրապետութեան գլխաւոր հիւպատոս՝ Տիար Գրիգոր Յովհաննիսեանն ու անոր օգնականները, Գերշ. S. Վաչէ Արք. Յովսէփեան եւ Հայ Դատի ներկայացուցիչներ:

Հոչակագիրէն օրինակներ տրամադրուեցան հայ ներկայացուցիչներուն: Խօս առին Մայքրլ Անթոնովիչ, Հայաստանի գլխաւոր հիւպատոսը, Գերշ. S. Վաչէ Արքեպիսկոպոս եւ Առաջնորդ Սրբազնը: Իր խօսին մէջ, Առաջնորդ Սրբազնը շնորհակալութեան խօս ուղղեց Անթոնովիչի եւ խորհուրդի անդամներուն, բարձր գնահատելով անոնց արդար եւ ուղիղ կեցուածքը՝ ի նպաստ հայութեան Դատին եւ իրաւունքներուն: Ան կանգ առաւ այն հազուադէպ իրողութեան առջեւ, որ այս տարի, Ա. Յարութեան տօնը կը զուգադիպի Ապրիլ 24ին եւ կը խորհրդանշէ նաև Հայ ժողովուրդի վերականգնումը, «որուն պերճախոս վկայութիւնն է մեր այստեղ ներկայութիւնը», ըստ Առաջնորդ Սրբազնը:

**PRELATE PARTICIPATES IN BOARD OF
SUPERVISORS
GENOCIDE COMMEMORATION**

By the invitation of Supervisor Michael Antonovich, on Tuesday, April 19th, 2011 H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, participated in the weekly session of the Los Angeles County Board of Supervisors during which a special presentation took place proclaiming April 24th, 2011 as the "Day of Remembrance for the Armenian Genocide of 1915-1923".

The Prelate was accompanied by Very Rev. Fr. Barthev Gulumian and Rev. Fr. Vazken Atmajian. Also in attendance were Consul General of Armenia the Honorable Grigor Hovhannessian and Consular staff, H.E. Archbishop Vatche Hovsepian, members of the ANC-WR members and the Armenian-American Chamber of Commerce.

Following the presentation of the proclamations, remarks were delivered by Supervisor Antonovich, Consul General Hovhannessian, Archbishop Hovsepian, and the Prelate.

The Prelate thanked Supervisor Antonovich and Board members for honoring the memory of our martyrs with this special session, and also thanked them for their long-standing friendship and support.

**ԿԻՐԱԿՆՈՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ՏԵՍՈՒԶՆԵՐՈՒ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ
ՀԱՒԱՔ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՆԵՐՍ**

Ծարաք, 16 Ապրիլի յետմիջօրէին, Կիրակնօրեայ Վարժարաններու Ուսուցչական Կազմներու Միօրեայ հաւաք մը տեղի ունեցաւ Ազգային Առաջնորդարանի «Տիգրան եւ Զարուհի Տէր Ղազարեան» սրահին մէջ: Զեննարկը կը վայելէր Թեմիս բարեխնամ առաջնորդ Բարձր. S. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի հովանաւորութիւնը, եւ Շախաճենութիւնն էր մեր Թեմի եկեղեցիներու Կիրակնօրեայ Դպրոցներու Վարիչ Մարմինին: Ներկայ էին Մոնթեպելլոյի Ս. Խաչ Մայր Տաճարի հոգեւոր հովիւներէն՝ Արք. S. Նարեկ Ա. Քինջ. Փեղիվանեանն ու Կիրակնօրեայ վարժարաններու տեսուչներն ու ուսուցիչ-ուսուցուիհները:

Զեննարկը սկսաւ Հաւաքական աղօրքով: Հոգեւոր խորհրդածութիւնը կատարեց Գերպ. S. Միւռոն Շ. Վրդ. Ազնիկեան:

Բարի գալուստի խօսք արտասանեց Կիրակնօրեայ Վարժարաններու Վարիչ Մարմնի ատենապետ Տիար Յակոբ Զաղացպանեան:

Ս. Պատարագի մասին տեսաերիզի մեկնողական ցուցադրութիւն կատարուեցաւ Power Point-ով:

Կիրակնօրեայ վարժարաններու առափնյութեան, ինչպէս նաև Պահքի եւ Մեծ Պահոց Կիրակիներու իմաստն ու գործնական իմացու-

թեան մասին խօսեցաւ դաստիարակ եւ հեղինակ Տիար Կարո Պետրոսեան:

Առաջնորդ Սրբազն Հօր եզրափակիչ խօսքով եւ աղօրքով ձեռնարկը հասաւ իր աւարտին:

**SUNDAY SCHOOLS TEACHERS'
CONFERENCE
HELD AT THE PRELACY**

On Saturday, April 16th, 2011, a Sunday School teachers' conference was held at the Prelacy "Dikran and Zarouhie Der Ghazarian" Hall under the auspices of H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate. The conference was organized by the Sunday Schools' Directorate, headed by Very Rev. Fr. Muron Aznikian. Holy Cross Cathedral Pastor Archpriest Fr. Nareg Pehlivanian also participated.

The day began with a collective prayer, followed by a spiritual reflection and meditation by Fr. Muron.

Directorate Chair Mr. Hagop Tchagاسpanian, after which the participants watched a Power Point presentation on the Divine Liturgy of the Armenian Church.

Mr. Garo Bedrosian then spoke on the mission of the Sunday School and also on the meaning of Great Lent and Great Lent Sundays.

ԼՈՍ ԱՆՁԵԼԾԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ՄԵՋ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒՄ

Հաւատարիմ մնալով վերջին տարիներու իր աւանդութեան, Լոս Անձելըսի բաղաբետութիւնը յատուկ հանդիսութեամբ մը ոգեկոչեց յիշատակը հայկական Ցեղասպանութեան:

Քաղաքաբետական խորհուրդի անդամներ էրիք Կարսերի եւ Փոլ Գրիգորեանի նախաձեռնութեամբ, Չորեխարքի, 20 Ապրիլի առաւտուն, բաղաբետարանին մէջ տեղի ունեցաւ յիշատակի արարողութիւն մը, որուն հրաւիրւած էին հայ համայնքի ներկայացուցիչներ: Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձ. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի իրքեւ ներկայացուցիչ, արարողութեան ներկայ եղաւ Գերպ. Տ. Միւռոն Ռ. Վրդ. Ազնիկեան, ընկերակցութեամբ Արժ. Տ. Վիգէն Ա. Քինյ. Վասիլեանի եւ Արժ. Տ. Նարեկ Ա. Քինյ. Փեղլիվանեանի: Ներկայ էին Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, Հայ Դատի եւ հայկական այլ միաւորներու ներկայացուցիչներ:

Հանդիպումը սկսաւ պաշտօնական ընդունելութեամբ մը եւ հաւաբական աղօրքով: Պատրաստուած էր կարճ յայատագիր մը, որուն ընթացքին, բաղաբետական խորհուրդը պատուեց միջազգային նանազում գտած պատմարան Փրոֆ. Ռիչըրտ Յովհաննէսեանը, առ ի զնահատանի՝ Ցեղասպանութեան ուսումնասիրութեան եւ հայութեան իրաւունքներուն նանաչման նպատակով բազմատասնեակ տարիներու իր աշխա-

տանին ու իրագործումներուն:

Կարճ դադարէ մը ետք, բաղաբետական խորհուրդը գումարեց Ցեղասպանութեան 96ամեակին նուիրուած յատուկ նիստ մը, որուն ընթացքին, ժողովը անգամ մը եւս պատուեց Փրոֆ. Յովհաննէսեանը եւ իրեն յանձնեց Ցեղասպանութեան մասին իր հոչակագիրէն օրինակ մը:

Նշենի որ պաշտօնական ընդունելութեան բաժնին փակման աղօրքը կատարեց Հայր Միւռոն. ան առաջին հերթին գոհուրին յայտնեց Աստուծոյ, որ առիթը ընծայած է հաւաբարար յիշատակելու Ցեղասպանութեան զոհերը, եւ այս գծով ողջունեց բաղաբետական խորհուրդը՝ անոր հետեւղական զօրակցութեան համար: Հայր Միւռոն նաև դրուատիենվ անդրադարձալ Փրոֆ. Ռ. Յովհաննէսեանի երախտիքին, ու աղօրք բարձրացուց առ Աստուծուած, որպէսզի խաղաղութեամբ պահպանէ բոլորը, իսկ հայութեան նահատակներուն շնորհէ յաւերժական խաղաղութիւն:

L.A. CITY COUNCIL GENOCIDE COMMEMORATION

On Wednesday, April 20th, 2011 the 96th anniversary of the Armenian Genocide was commemorated by the Los Angeles City Council at City Hall. The annual commemoration was hosted by Council President Eric Garcetti and Councilmember Paul Krekorian.

Very Rev. Fr. Muron Aznikian represented H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, accompanied by Archpriest Fathers Vicken Vassilian and Nareg Pehlivanian. H.E. Archbishop Vatche Hovsepian and ANC-WR representatives were in attendance.

**«ԱՐԱՐԱՏ» ՏԱՆ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ ԱՆՄԱՍՆ
ԶՄՆԱՑԻՆ Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՂ ՄԹՆՈԼՈՐՏԵՆ**

The day began with a collective prayer and a reception during which Prof. Richard Hovannisian was honored. Members of Prof. Hovannisian's family were present for the ceremony.

After a short break, a special session dedicated to the 96th anniversary of the Armenian Genocide followed in the Council Chambers, during which Prof. Hovannisian was once again honored and presented with the City Council resolution in recognition of the Armenian Genocide.

The morning reception closed with the benediction by Fr. Muron, who first thanked God for granting the opportunity to collectively commemorate the Armenian Genocide with the City Council, and saluted the Council members for their support and friendship. He lauded Prof. Hovannisian for his invaluable contributions to the field of Armenian Studies, and concluded by praying for the Lord to protect and keep us all in peace, and for the souls of our martyrs to rest in peace.

Ինչպէս տօնական այլ առիթներով, նոյնապէս ալ Ս. Յարութեան տօնին, «Արարատ» Տան բնակիչ տարեցները անմասն չմնացին Ս. Յարութեան տօնի մթնոլորտէն ու անոր վերանորոգող ներգործութենէն:

Զորեֆշարբի, 27 Ապրիլին, Ս. եւ անմահ Պատարագ մատուցուեցաւ «Արարատ Տան» Միշրն Հիլզի համալիրի մատրան մէջ, նախագահութեամբ Թեմիս քարեխնամ Առաջնորդ Քարձ. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի եւ մասնակցութեամբ հոգեւորականաց դասուանդամներուն:

Հոգեւորականաց դասը նախ այցելեց հաստատութեան հիւանդանոցի բաժինը, ուր յատուկ աղօքք կատարեց ու երգեց Ս. Յարութեան տօնի շարականներ. պատսպարեալները Ս. Հաղորդութիւն ստացան եւ վերանորոգեցին մեր եկեղեցական ու ազգային աւանդներուն հետ իրենց հաղորդակցութիւնը: Առաջնորդ Սրբազնը քարեմաղբութիւններ ու շնորհաւորութիւններ ուղղեց պատսպարեալներուն:

Ապա, հաստատութեան մատրան մէջ, Ս. Պատարագ մատուցեց եւ ֆարոզեց Գերպ. Տ. Միւռոն Շ. Վրդ. Ազնիկեան: Յաւարտ Ս. Պատարագի, տեղի ունեցաւ հաւաքական խոստովանանք, որմէ եսք՝ տարեցները ստացան Ս. Հաղորդութիւն: Զատկուան շարականներու երգեցողութեամբ եւ աւանդական տնօրինելի արա-

բողոքամբ, Առաջնորդ Սրբազնն ու Հոգեւոր Հայրերը բարեմաղրութիւններ փոխանցեցին հաստատութեան բնակիչներուն, պաշտօնելութեան եւ տնօրէնութեան, ապա հիւրընկալուեցան նաշով:

Ցայտնենք նաեւ, որ Թեմիս Երիտասարդաց անդամ-անդամուիիներ Աւագ Շարար, 23 Ապրիլի առաւօտուն նոյնապէս այցելեցին Միշրն Հիլզի «Արարատ Տուն»ը, եւ շարականներու երգեցողութեամբ, ազգային երգերով ու նուագով եւ բանաստեղծութիւններու արտասանութեամբ ուրախացուցին հայ մամրկներու ու պապիկներու սրտերը:

EASTER DIVINE LITURGY AT "ARARAT HOME"

On the morning of Wednesday, April 27th, H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, presided over Easter Divine Liturgy at Ararat Home in Mission Hills. Prelacy clergy members participated in the Divine Liturgy, which is celebrated each year on this occasion.

Clergy members first visited the nursing facility where they led a prayer service and offered Holy Communion to the residents. The Prelate also conveyed his Easter wishes to the residents.

Divine Liturgy was then celebrated at the Chapel. Very Rev. Fr. Muron Aznikian celebrated Divine Liturgy and delivered the sermon. Residents in attendance received Holy Communion at the conclusion of the service.

The Prelate and clergy were then hosted to a lunch by the directors.

On Saturday, April 23rd, Easter Eve, members of the Armenian Church Youth Association visited Ararat Home where they presented to the residents a program of Easter hymns, traditional Armenian songs, and poetry.

ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 96-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՄԻԱՅԵԱԼ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Երկուշաբթի, 25 Ապրիլին, Մեռելոցի օրը, առաւօտեան ժամը 11-ին, Ապրիլեան Նահատակներու Ոգեկոչման նուիրուած հանդիսաւոր միացեալ Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ եւ հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարուեցաւ Սրբոց Ղետնդեանց Մայր Տաճարին մէջ, Պըրպէնին:

Արարողութեանց իրենց մասնակցութիւնը բերին Հայց. Առավելական Եկեղեցւոյ, Հայ Կարողիկէ եւ Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու Հոգեւորականները:

Սուրբ Պատարագը մատուցանեց եւ սրտի խօսք արտասանեց Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդը՝ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան, ապա, սրտի խօսք արտասանեցին Հայ

Կարողիկէ համայնքի ժողովրդապետ Հոգշ. Տ. Գրիգոր Վրդ. Շահինեան եւ Հայ Աւետ. Եկեղեցիներու Միութեան հովի Վերապատուելի Յովսէփ Մարոսեան, որմէ ետք, Ապրիլեան պատգամը փոխանցեց Գերշ. Տ. Յովնեան Արք. Տէրտէրեան:

Ա. Պատարագի աւարտին, Մայր Տաճարի շրջափակին մէջ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն, Նահատակաց Խաչքարին առջեւ:

JOINT DIVINE LITURGY IN COMMEMORATION OF THE 96TH ANNIVERSARY OF THE ARMENIAN GENOCIDE

On Monday, April 25th, the 96th anniversary of the Armenian Genocide was commemorated with Divine Liturgy and Requiem with the participation of the Armenian Apostolic, Catholic, and Evangelical Churches.

The service was held at St. Leon Cathedral in Burbank. Divine Liturgy was celebrated by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, who also delivered his message on this occasion. Remarks were then delivered by Very Rev. Fr. Krikor Chahinian and Rev. Joe Matossian, after which H.E. Archbishop Hovnan Derderian, Primate delivered the sermon. Placing of flowers at the memorial cross-stone in the Cathedral courtyard followed the service.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄՐԲԱՋԱՆԸ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՈՏ ՄԱԿ-Ի ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Նախօրօֆ նշուած ժամադրութեան մը հիմամբ, Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան Զորեհշարքի, 4 Մայիսի յետմիջօրէին ընդունեց այցելութիւնը Հայաստանի մօտ ՄԱԿի ներկայացուցիչ Տափինա Կարչեւայի եւ անոր գլխաւոր խորհրդական Արմեն Բայպուրթեանի: Անոնց կ'ընկերանային Հայ Ամերիկեան Առեւտուրի Ծնկերակցութեան փոխ նախագահ Երուանդ Արճոյեան եւ այցելութեան համակարգումի պատասխանառու Խաչատուր Խուտիկեան:

Հանդիպումին ներկայ եղան Հոգշ. Տ. Պարքեւ Վրդ. Կիւլիմեան, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամներէն Տիար Վահէ Եագուպեան, Ազգ. Վարչութեան ատենապետ Տիկին Ռիմա Պօղոսեան եւ փոխ ատենապետ Տիար Ճորին Զօրպանեան:

Առաջնորդ Սրբազնը ողջունեց յարգելի հիւրերը եւ ընդհանուր ծանօթութիւններ տուաւ Ազգ. Առաջնորդաբանի առավելութեան ու աշխատանքի դաշտերուն մասին, նկատի ունենալով յատկապէս մեր եկեղեցիներն ու ազգային վարժարաններու գործունեութիւնը: Փոխադարձար, ՄԱԿի պաշտօնատարները տեղեկութիւններ տուին Հայաստանի մէջ միջազգային կազմակերպութեան գործունեութեան եւ պետական ու եկեղեցական շրջանակներու հետ գործակցութեան դաշտերուն մասին: Խորհր-

դակցութիւնները ընդգրկեցին Հայաստանի տնտեսական, ընկերային ու մշակութային կեանիքները եւ անոնց զարգացման մեջ ՄԱԿի կատարած ներդրումը։ Մանօրութիւններ ու տեսակէտներ փոխանակութեցան նաև Սփիտիքին կողմէ Հայաստանի տրամադրուող օժանդակութեանց մասին, այն նկատառումով, որ անհատներ թէ հաստատութիւններ կրնան ՄԱԿի նամբով օժանդակութիւն տրամադրել Հայաստանին։

Ի պատասխան ՄԱԿի ներկայացուցիչին հարցումներուն, Առաջնորդ Սրբազնութ մեջ ծանօթութիւններ տուին յատկապէս Միացեալ Նահանգներու հայկական գաղութի կազմաւորման հոլովոյթին մասին, իբրեւ հետեւան՝ Օսմաննեան կայսրութեան հալածանիներուն, Ցեղասպանութեան, եւ անոնցմէ խուսափելով՝ այս ափերը դիմողներու ալիքներուն։ Անոնք կանգ առին իրերայաջորդ սերունդներու ազգային պատկանելիութեան զգացումին, ու ի մասնաւորի՝ Ֆրեզնոյի հայկական գաղութի իրայատկութեան վրայ, նշելով, որ շրջանը, ըլլալով երկրագործական գոտի, կրնայ կարեւոր ներդրում ունենալ Հայաստանի զարգացման աշխատանիներուն մեջ։

Հանդիպումի աւարտին, Առաջնորդ Սրբազնը յուշանուէրներ յանձնեց յարգելի հիւրերուն։

PRELATE WELCOMES UNITED NATIONS RESIDENT COORDINATOR DAFINA GERCHEVA

On Wednesday, May 4th, 2011, H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, welcomed to the Prelacy United Nations Resident Coordinator Ms. Dafina Gercheva and Senior Advisor Mr. Armen Baibourtian. They were accompanied by Armenian American Chamber of Commerce Vice-President Mr. Yervand Arjoyan, and Mr. Khatchadour Khoogdian, who had coordinated the visit.

Very Rev. Fr. Barthev Gulumian, Central Executive member Mr. Vahe Yacoubian, Executive Council Chair Mrs. Rima Boghossian, and Executive Council Vice-Chair Mr. George Chorbajian participated in the meeting.

The Prelate gave a general overview of the Prelacy's endeavors and mission, focusing specifically on our churches and schools. The guests reported on the endeavors of international organizations operating in Armenia and also on United Nations development programs aimed at improving Armenia's financial and social sectors. There was also discussion on Diaspora assistance to Armenia and how individuals and organizations can aid Armenia through the United Nations.

In response to questions from the guests on Armenian communities in America, the Prelate and Council members spoke of persecution by the Ottoman Empire and the subsequent Genocide as the primary reason for emigration of Armenians to America. They also noted that the Armenian community of Fresno can play an important role in the development of Armenia since they live in a largely agricultural area and have unique experiences that other communities may not.

At the conclusion of their meeting, the Prelate presented the guests with mementos.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻԱՑԵԱԼ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Միացեալ Նահանգներու մեր Թեմի գեղեցիկ աւանդութիւններէն է, միջ-եկեղեցական յարաբերութեանց ծիրէն ներս, գործակցական սիրոյ այն մքնոլորտը, որ տարիներէ ի վեր կը տիրէ Արեւելեան Ուղղափառ Հայ, Ղըպտի եւ Ասորի Բոյր եկեղեցիներու եւ անոնց բարեշան Առաջնորդներուն միջեւ: Անոնք քրիստոնէական փոխադարձ սիրոյ եւ յարգանքի մքնոլորտի մէջ սերտօրէն կը գործակցին եւ միատեղ՝ ժամերգութիւն, աղօթք, սուրբ պատարագ թէ կրօնական, դաստիարակչական, պատանեկան ու երիտասարդական մակարդակներու վրայ օգտաշատ ծրագիրներ կը մշակեն եւ հաւաքներ կը կազմակերպեն, նպատակ ունենալով քրիստոնէական ուղղափառ դաւանութիւնը, եկեղեցական հարուստ անցեալն ու ժառանգութիւնը փոխանցել նոր սերունդներուն եւ ամրապնդել Առաքելական հաւատքը:

Այս ծիրին մէջ, Հինգշաբթի, 5 Մայիսին Ղպտիներու Ս. Մարիամ Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, Լոս Աննելըս, տեղի ունեցաւ համատեղ Ս. Պատարագ, նախագահութեամբ եւ մասնակցութեամբ Արեւելեան Ուղղափառ Եկեղեցիներու Առաջնորդներուն, յանձինս հիւրընկալ Ղըպտի Ուղղափառ համայնքի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Սրապիոն Եպիսկոպոսի, Թեմիս բարեշան Առաջնորդ՝ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսսան, որ իր խօսին մէջ շեշտեց այն հանգամանքը, որ երեք ազգերն ալ պատմութեան ընթացքին իրենց քրիստոնէական հաւատքը պահպանած ու պաշտպանած են արիւնով, եւ մաղթեց որ Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութիւն տիրէ եւ քրիստոնեայ ժողովուրդները ապրին խաղաղութեան մէջ, ինչպէս նաև ներկաներուն յայտնեց, թէ այս տարի Քրիստոսի Ս. Յարութեան տօնը եւ Ապրիլ 24-ը զուգադիպած է նոյն օրը, որ Հայ ժողովուրդի ալ շարդէն ու ցեղասպանութենէն յարութիւն առնելու յիշատակն է. եւ Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Եռունին Քափլան Արքեպիսկոպոս, որ իր խօսին մէջ մաղթեց, որ քրիս-

եւ Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Եռունին Քափլան Արքեպիսկոպոսի:

Ս. Պատարագին մասնակցեցան երեք եկեղեցիներու Արեւմտեան Թեմին ներս ծառայող եկեղեցական հայրերը:

Հոգեւոր Առաջնորդները զգեստաւորւած, հոգեւորականներու թափօրով առաջնորդը եկեղեցան Ս. Եկեղեցի, ուր համատեղ կատարեցին Ս. Եւ անմահ Պատարագը: Ս. Պատարագի ընթացքին, յիշութեան նաև երեք հոգեւոր պետքը՝ Արամ Ա. Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայրապետը, Շնուտա Գ. Պապը, եւ Զաֆիա Պատրիարքը:

Ս. Հաղորդութեան ժամանակ, ներկայ բոլոր եկեղեցականները, երեք շարք կազմած, երկիւղիւ եւ հաւատով մօտեցան եւ հաղորդը եկեղեցան Քրիստոսի Սուրբ մարմինով եւ արիւնով:

Ս. Պատարագի աւարտին ներկայ հոգեւորականներուն ողջունեց հւրնեկալ Ղպտի Եկեղեցւոյ առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Սրապիոն Եպիսկոպոսի, եւ ապա Ղպտի Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Եկեղեցականներէն՝ Հոգշ. Տ. Ճոն Վարդապետ, խօսեցաւ Եկեղեցւոյ հայր՝ Ս. Արանաս Աղեքսանդրացիի կեանին եւ գործերուն մասին:

Յաջորդաբար ողջոյնի խօսնով հանդէս եկան Թեմիս բարեշան Առաջնորդ՝ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսսան, որ իր խօսին մէջ շեշտեց այն հանգամանքը, որ երեք ազգերն ալ պատմութեան ընթացքին իրենց քրիստոնէական հաւատքը պահպանած ու պաշտպանած են արիւնով, եւ մաղթեց որ Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութիւն տիրէ եւ քրիստոնեայ ժողովուրդները ապրին խաղաղութեան մէջ, ինչպէս նաև ներկաներուն յայտնեց, թէ այս տարի Քրիստոսի Ս. Յարութեան տօնը եւ Ապրիլ 24-ը զուգադիպած է նոյն օրը, որ Հայ ժողովուրդի ալ շարդէն ու ցեղասպանութենէն յարութիւն առնելու յիշատակն է. եւ Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Եռունին Քափլան Արքեպիսկոպոս, որ իր խօսին մէջ մաղթեց, որ քրիս-

տոնեական բոլոր եկեղեցիները միասիրու ու մէկ հոգի դառնան ու միատեղ զԱստուած փառաքաննեն, ինչպէս էր պարագան քրիստոնէական եկեղեցւոյ առաջին շրջանին:

Արարողութեան աւարտին, հաւաքական խմբանկար առնուեցաւ, որմէ եսք տեղի ունեցաւ սիրոյ նաշ: Տարբեր եկեղեցիներու հոգեւոր հայրեր սեղանակից եղան իրարու:

Միրալիր մթնոլորտի մէջ սկսուած հոգեպարար օրը իր աւարտին հասաւ աղօթքով եւ բարեմաղքութիւններով:

ORIENTAL ORTHODOX CHURCHES ANNUAL JOINT DIVINE LITURGY

On Thursday, May 5th, 2011, the Prelates and clergy of the Armenian, Coptic, and Syriac Churches gathered at Holy Virgin Mary Coptic Orthodox Church in Los Angeles for their annual joint Divine Liturgy.

The gathering was held under the auspices of the Council of Oriental Orthodox Bishops headed by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, H.E. Archbishop Mor Clemis Eugene Kaplan, Prelate of the Syriac Orthodox Church, and H.G. Bishop Serapion, Prelate of the Coptic Orthodox Church.

Clergy members from the three churches participated in the Liturgy.

Divine Liturgy was celebrated jointly by the three Prelates. During the service, prayers were offered for the three spiritual leaders H.H. Catholicos Aram I, H.H. Pope Shenouda III, and H.H. Patriarch Zakka I. At the conclusion of the service, Holy Communion was offered to all participating clergy.

Following Divine Liturgy, Bishop Serapion greeted the Prelates and clergy members, and invited Fr. John to speak about the life and works of Coptic Church father St. Athanasius of Alexandria.

Remarks were then delivered by Archbishop Mardirossian and Archbishop Kaplan. Archbishop Mardirossian noted how Easter and the 96th anniversary of the Armenian Genocide coincided this year stating that this coincidence was fitting given that as mankind was redeemed and reborn by the Resurrection of our Lord, so were the Armenian people resurrected and reborn from the ashes of Genocide. He continued, "Our Coptic and Syriac brothers know well the pain and struggle of the Armenian people for you too have tragically suffered persecution for your faith, which continues to this day. What we all have in common is our steadfast faith in our Lord Savior Jesus Christ, which has sustained us and our faith for centuries." The Prelate concluded by expressing hope for peace to prevail in the Middle East.

In his remarks Archbishop Kaplan hoped for all Christian churches to unite and become one body and one soul as was the case in the early days of Christianity.

The day concluded with a luncheon.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան շրջանի Արեւելեան Ուղղափառ Եկեղեցիներու Առաջնորդներու Խորհուրդը, յանձննս Հայ Առաքելական, Ղըպտի եւ Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցիներու, Երեքշարքի, 10 Մայիս 2011ին, իր հերթական ժողովը գումարեց Ս. Եփրեմ Ասորի Եկեղեցւոյ Առաջնորդարանէն ներս, Պըրպէն:

Առաւոտեան ժամը 11:00ին, Առաջնորդ Սրբազն Հայրեր՝ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան, Գերշ. Տ. Եռութին Արք. Քափլան (Ասորի Ուղղափառ) եւ Գերշ. Տ. Սրապիոն Եպիսկոպոս (Ղըպտի Ուղղափառ), իրենց ընկերակցող Եկեղեցական հայրերու մասնակցութեամբ Եկեղեցական կարճ արարողութիւն կատարելէ ետք, անցան տարեկան ծրագրի մշակման աշխատանքներուն:

Առաջնորդ Սրբազն Հօր կ'ընկերանային Քրիստոնէական Դաստիարակութեան Բաժանմունքի վարիչներ՝ Գերպ. Տ. Միւռոն Շ. Վրդ. Ազնիկեան եւ Հոգշ. Տ. Պարքեւ Վրդ. Կիւլիմեան, եւ Էնսինյի Սրբոց Նահատակաց Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Արք. Տ. Ռազմիկ Քինյ. Խաչատուրեան:

Ժողովը ժննարկեց յառաջիկայ միատեղ ծրագիրներու եւ աշխատանքներու կարելիութիւնները: Ժողովը, լսելէ ետք Ուղղափառ Եկեղեցիներու կիրակնօրեայ վարժարաններու եւ

Երիտասարդաց յանձնաժողովներու գեկոյցները, որոշեց:

ա.- Նոյեմբեր 2011ին, Ուղղափառ Եկեղեցիներու Կիրակնօրեայ Վարժարաններու 8-13 տարեկան աշակերտներու մասնակցութեամբ եւ երգեցողութեամբ Ս. Պատարագ եւ աշակերտական միօրեայ դաստիարակչական հաւաք ունենալ:

բ.- Ուղղափառ Եկեղեցիներու Միջ-Երիտասարդաց յանձնախումբը նախորդ տարիներու նման յառաջիկայ ամիսներու ընթացքին, դաստիարակչական ծրագրով միօրեայ օգտաշատ հաւաք կազմակերպէ:

Ազգային Առաջնորդարանի Քրիստոնէական Դաստիարակութեան Գրասենեակը եւ Կիրակնօրեայ Վարժարաններու Վարիչ Մարմինը հովանաւորութեամբ եւ գիշաւորութեամբ թեմիս Առաջնորդ Սրբազն Հօր, արդէն իսկ ծրագրումի նախնական աշխատանքներու ձեռնարկած են գործնապէս եւ լաւագոյնս մասնակցելու Արեւելեան Ուղղափառ Եկեղեցիներու կիրակնօրեայ վարժարաններու թէ միջ-Երիտասարդական հաւաքներուն:

Հաւաքական նաշով, յիշատակի հաւաքական նկարով եւ աղօթքով փակուեցաւ ժողովը:

PRELATE PARTICIPATES IN MEETING OF THE COUNCIL OF ORIENTAL ORTHODOX BISHOPS

On Tuesday, May 10th, 2011, the Council of Oriental Orthodox Bishops held their regular meeting at St. Ephraim Syriac Orthodox Cathedral, hosted by H.E. Archbishop Mor Clemis Eugene Kaplan (Prelate of the Syriac Church of the Western U.S.)

The day began with a prayer service led by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, H.E. Archbishop Mor Clemis Eugene Kaplan, and H.G. Bishop Serapion, and with the participation of clergy members from the three dioceses. Very Rev. Fr. Muron Aznikian, Very Rev. Fr. Barthev Gulumian, and Rev. Fr. Razmig Khatchadourian also participated in the service and meeting.

During the meeting, reports were presented on the activities of the Sunday School and Youth Committees, and future collaborative efforts were drafted, among them the following:

- Oriental Orthodox Churches Sunday Schools Divine Liturgy and gathering in November of 2011.

- Gathering of the Oriental Orthodox Churches Youth Groups in the coming months.

The day concluded with a luncheon.

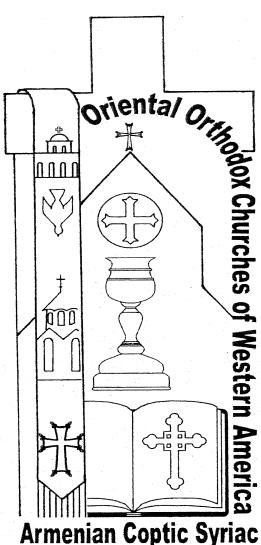
ԹԵՄԻՍ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐՐՈՐԴ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Հովանաւորութեամբ Թեմիս Բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոս Եանի, Շարար, 7 Մայիս, 2011-ին, Ազգ. Առաջնորդարանի «Տիգրան Եւ Զարուհի Տէր Ղազարեան» սրահին մեջ գումարուեցաւ երիտասարդաց միօրեայ հոգեւոր համագումար մը: Համագումարի ընդհանուր թեման էր «Որո՞ւ կապուած ես», որուն մասնակցեցան Արեւմբութեան Թեմի եկեղեցիներու երիտասարդ-երիտասարդուհիներէն շուրջ յիսուն հոգի, հոգեւոր առաջնորդութեամբ Առաջնորդարանիս Քրիստոնէական Բաժանմունիքի վարչներէն՝ Հոգշ. Տ.Պարքեւ Վրդ. Կիւլիւմեանի:

Համագումարը սկսաւ առաւտեան աղօթներով եւ ժամերգութեամբ: Նախանաշէն եսք, բարի գալուստի խօսք արտասանեց երիտասարդաց միութեան Կլենտէլի մասնաճիւղի ատենապետ Բարշ. Ռաֆֆի Սրկ. Քիւրքնեան:

Համագումարի ընթացքին Բննարկուեցաւ միտհայի՝ լրատուական ու ֆարոզական նամբուկ Աստուած եւ երիտասարդութիւնը կապին մասին: Խօսուեցաւ մերօրեայ ժամանակներուն լրատուութեան կարեւորութեան, անոր արագ հասողութեան, բողած դրական ու ժխտական ազդեցութեանց, յատկապէս՝ internet, facebook, twitter, T.V եւ այլ հեռարձակման միջոցներու մասին: Ներկայ երիտասարդներուն յոյժ հետա-

ըլրբող այս նիւթերը աշխոյժ պահեցին զանոնի, որոնի շինիչ մասնակցութիւն թրին, պարզելով իրենց միտքն ու գաղափարները, յատկապէս հաւաքարար քննարկելով լրատուութիւնը դրական ձևով օգտագործելու լայն կարելիութեանց պարագան, հոգեւորապէս աւելի անելու, Աստուծոյ խօսքը առաւել եւս տարածելու եւ նոր երիտասարդներ ներգրաւելու եկեղեցւոյ ու ազգի կեանելն ներս: Ներկայացումները կատարեցին Սերո Խոկենտէրեան եւ Սարինէ Խանպապայի, ապա քննարկումներով հանդէս եկան Սուրէն Օտապաշեանն ու Սիրուն Կորկիսը:

Կէսօրին միատեղ ունեցան սիրոյ նաշ: Ճաշէն ետք, Աստուածաշնչական, սրբախօսական եւ ազգային յուշարձաններու եւ արժեքներու հարցումներով շատ հետաքրքրական զարգացման մրցում մը տեղի ունեցաւ, որ առաւել մտերմութիւն ու ջերմութիւն ստեղծեց հինգ խումբերու բաժնուած երիտասարդներու միջեւ:

Յետ միջօրէի դասախօսութիւն-զրոյցը ներկայացուց Շանք Սրկ. Մանճըլիմեանը, խօսելով արդի թժկութեան մէջ կատարուող Սլրըկրսիի մասին (Surrogacy):

Ապա Հայր Պարքեւ միօրեայ համագումարի ընթացքին քննարկուած բոլոր նիւթերը եզրակացուց եւ համապարփակ պատասխան տրւաւ երիտասարդներու ուղղած բոլոր հարցերուն:

Երիտասարդները ուրախութեամբ դիմաւրեցին Առաջնորդ Սրբազն Հայրը, որ այս առիթով անոնց յղեց իր պատգամը: Սրբազն Հայրը նախ իր գնահատանքն ու ուրախութիւնը յայտնեց ի տես երիտասարդներու աշխոյժ մասնակցութեան այս միօրեայ համագումարին: Անոնց փոխանցեց իր հոգեւոր խրատները, կոչ ուղղեց բոլորին կապուած մնալ Աստուծոյ, ինչպէս նաև մեր եկեղեցւոյ հոգեւոր ու ազգային սրբութիւններուն ու արժեքներուն: Այս առիթով նաև, Սրբազն Հայրը համագումարին մասնակցող իւրաքանչիւր երիտասարդի նուիթեց Աստուածաշունչ մատեան մը: Առաջնորդ Սրբազն Հօր հետ առնուեցաւ նաև յիշատակի նկար մը:

Աւելի ուշ երեկոյեան, Ազգ. Առաջնորդանի «Ս. Տրդատ եւ Ս. Աշխեն» մատրան մէջ, Կիրակամտից ժամերգութիւն տեղի ունեցաւ, հանդիսապետութեամբ Առաջնորդ Սրբազն Հօր եւ մասնակցութեամբ երիտասարդներուն:

Ընթրիթէն ետք, մասնակիցները ընկերային մտերմիկ մթնոլորտի մէջ իրարու հետ զրուցեցին, իրարու կեանիի մասին վկայութիւններ տուին, դաշնամուրի վրայ ժողովրդական երգեր նուագեցին ու երգեցին:

Բոլորին սիրտերը ցննութեամբ լցուեցան: Անոնց վերանորոգուած հոգիներով եւ նոր պաշարով իրենց տուները վերադարձան, իրենց հետ տանելով Ամենասուրբ Երրորդութեան պարզեւած օրինութիւնը, լուսաւորութիւնն ու խաղաղութիւնը:

ACYA 3RD ANNUAL SEMINAR HELD AT THE PRELACY

On Saturday, May 7th, 2011, the Armenian Church Youth Association (ACYA) held its third annual Seminar at the Western Prelacy "Dikran and Zarouhie Der Ghazarian" Hall under the auspices of H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate. Nearly 50 members participated in the educational and spiritual seminar which was led by Very Rev Fr Barthev Gulumian and entitled, was "*How Are You Connected...*".

The seminar convened early in the morning with prayers, followed by breakfast. Opening remarks were delivered by ACYA Glendale Chapter Chairman Deacon Raffi Kurkjian. The main topic of the day was presented by two fellow ACYA members, Sarineh Khanbabaei and Sero Eskandaryan, who discussed the positive and negative effects of media on Christian life and its influences on Christian beliefs.

There were additional discussions by Suren Odabashian and Sirun Korkis. At noon, the youth gathered to thank the Lord for His blessings as they enjoyed delicious home made meals.

In the afternoon, the program began with an exciting educational game of Bible Jeopardy. The questions were based on the Bible and themes related to the topic of the day, as well as questions about Armenian saints and churches. After a competitive game, members enjoyed snacks as they relaxed and took a short break. Members returned to their seats as they got ready for the second main discussion of the day. The topic, Surrogate Motherhood, was presented by Deacon Shant Manjelikian, who discussed its effects on Christianity and its role in Armenian culture.

Later in the afternoon, Very Rev Fr Barthev Gulumian, took the stage to answer all the questions that the youth had about the main two topics discussed during the day.

With great honor and joy, ACYA members welcomed the Prelate who conveyed his blessings and remarks to the youth. As a token of appreciation for all the hard work and success of the seminar, the Prelate presented each participant with a copy of the Armenian Bible.

The seminar concluded with a group picture.

Evening prayers were then offered, led by the Prelate and with the participation of Fr. Barthev and Rev. Fr. Ardash Demirjian.

The youth later enjoyed the rest of the evening having dinner, playing the piano, singing, and giving testimonies.

The overall experience of the seminar was given high reviews as members got a better insight of the days' topics, in addition to gaining a better understanding on how the media affects Christians today. They all look forward to the fourth annual Seminar in 2012.

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆԱՅ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Ազգային Երեսփոխանական ժողովի 39րդ նստաշրջանի նախօրեակին, Զորեքշարքի, 11 Մայիս 2011ին, առաւտեան ժամը 10:30ին, Ազգային Առաջնորդարանիս «Տիգրան Եւ Զարուհի Տէր Ղազարեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ հոգեւորականաց միօրեայ համագումար, նախագահութեամբ Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. Տ. Մուշեղ Ս. Արք. Մարտիրոսեանի, եւ մասնակցութեամբ Թեմիս միաբան հայրերուն եւ բահանայից դասուն:

Համագումարէն առաջ, «Ս. Տրդատ Եւ Ս. Աշխեն» մատրան մէջ կատարուեցաւ Առաւտեան ժամերգութիւն:

Արարողութեան աւարտին, «Տիգրան Եւ Զարուհի Տէր Ղազարեան» սրահին մէջ հոգեւոր խորհրդածութեան պահը առաջնորդեց Առաջնորդ Սրբազն Հայրը, որ մեկնելով Պետրոս Առաքեալի երկրորդ Ընդհանրական Նամակի 1.1-8 համարներէն, վեր առաւ ընդհանրապէս քրիստոնեային եւ յատկապէս հոգեւորականին կոչումը, Առաքեալին բառերով հրաւիրելով համագումարին մասնակցող եկեղեցականները Տէր Յիսուսի գիտութեամբը լեցուելու եւ անգործ ու անպտուղ չմնալու:

Առաջնորդ Սրբազն Հօր հոգեւոր խորհրդածութենէն ետք, համագումարը սկսաւ

իր աշխատանքներուն: Առաջնորդ Սրբազնան Հայրը նախ ողջունեց երեց միաբանակից եղբայրը՝ Գերշ. Տ. Եփրեմ Արք. Թապագեանը, ինչպէս նաև բոլոր հոգեւոր հայրերը, գնահատելով անոնց նուիրումն ու մատուցած ծառայութիւնը հոգեւոր մարգէն ներս, բոլորը հրաւիրելով՝ լաւէն լաւգոյնին ձգտելու եւ անխոնց ծառայելու:

Առաջնորդ Սրբազնը նաև Թեմական աշխատանքներու համապարփակ ներկայացումը կատարեց, սկսելով հոգեւոր-արարողական կեանքէն, ժողովուրդին հետ բահանայից յարաբերութենէն, շեշտելով նամանաւանդ Թեմս երիտասարդ ու պատրաստուած նոր բահանաներով օժտելու աշխատանքները: Ապա մաղթեց, որ ժողովական այս օրը ընթանայ հեղասահ ու դառնայ՝ պտղաբեր:

Սրբազն Հօր բացման խօսքէն ետք կատարուեցաւ Դիւանի ընտրութիւն: Հոգեւորականաց Համագումարի Դիւանի անդամ ընտըրւեցան Գերպ. Տ. Միւոնն Ռ. Վրդ. Ազնիկեան, ատենապետ, իսկ Արք. Տ. Արտակ Փինյ. Տէմիրնեան, ատենադպիր: Ատենապետ Հայր Սուրբը հրաւիրեց Եփրեմ Սրբազնը, որ ինք ալ, իր կարգին, իր սրտի խօսքը ուղղէ համագումարին մասնակից հոգեւորականներուն: Եփրեմ Սրբազն, նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Առաջնորդ Սրբազն Հօր, իրեն տուած այս հրաւերին համար եւ Թեմէն ներս անոր տարած ժիր ու կայտառ աշխատանքին համար, ապա կոչ ուղ-

ղեց բահանայ հայրերուն, որ համախումք աշխատանքով կարենան լաւգոյնս յագուրդ տալ ժողովուրդի հոգեւոր ու ազգային կարիքներուն, աւելցնելով՝ թէ որակեալ բահանայից խումբով է որ կ'ապահովուի Թեմիս յառաջընթացն ու յաջողութիւնը:

Ա. նիստի ընթացքին, ներկայացուեցաւ Ազգային Երեսփոխանական ժողովին յդուելիք Կրօնական ժողովի տարեկան տեղեկագիրը:

Կէսօրին, սիրալիր մթնոլորտի մէջ, տեղի ունեցաւ սիրոյ նաշ:

Համագումարի երկրորդ նիստը սկսաւ յետ միջօրէին: Արք. Տ. Վիգէն Աւ. Փինյ. Վասիլեան, Հայ Մանուկի Տարուան առիթով ներկայացուց դասախոսութիւն մը, նիւթ ունենալով՝ «Հայ Մանուկի Կրթութիւնը անցեալին եւ այսօր»: Դասախոսութենէն ետք հոգեւորականները միասնաբար խօսեցան ծխական շրջաններէ ներս Հայ Մանուկի Տարուան առիթին նուիրուած կազմակերպուելիք ձեռնարկներու մասին:

Ապա տեղի ունեցաւ Կրօնական ժողով: Առաջնորդ Սրբազն Հայրը եւ Քահանայ հայրեր զեկոյցներ տուին յառաջիկային տարուելիք աշխատանքներու մասին: Կատարուեցաւ Ազգային Երեսփոխանական ժողովի եկեղեցական Երեսփոխաններու ընտրութիւնը, եւ բանաձեւուեցան համագումարին կողմէ Ազգային Երեսփոխանական ժողովին ներկայացուելիք առաջարկները:

Համագումարի վերջին բաժինով, նկատի առնուեցան յառաջիկայ ամիսներու աշխատանքներու գլխաւոր հանգրուանները եւ յատկապէս 6-23 Հոկտեմբեր 2011-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետի Թեմիս շնորհելիք հովուապետական այցին մասին:

Եզրափակիչ խօսքով, Առաջնորդ Սրբազնը անգամ մը եւս գնահատեց համագումարին մասնակցող հոգեւոր հայրերը, կոչ ուղղելով բոլորին՝ դրական հոգիով ապրելու եւ բացարձակ բծախնդրութեամբ կատարելու իրենց վստահուած առաքելութիւնը:

Երեկոյեան ժամը 5:00-ին, վերջ գտաւ ժահանայից համազումարը՝ Առաջնորդ Սրբազնին «Պահպանիչ»ով եւ «Աշակերտ Քրիստոսի» շարականի միատեղ երգեցողութեամբ:

ANNUAL PRELACY CLERGY CONFERENCE

On Wednesday, May 11th, 2011, on the eve of the 39th Representatives Assembly, the annual Prelacy clergy conference was held at the Prelacy "Dikran and Zarouie Der Ghazarian" Hall. The conference was presided over by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, with the participation of the clergy order.

The day began with Morning Services at the "St. Dertad and St. Ashken" Chapel.

Clergy members then headed to the hall for a spiritual meditation led by the Prelate who reflected on the calling and mission of clergy. Quoting from 2 Peter 1:8, the Prelate stressed that in order for their service to remain fruitful, they must grow in faith "in the knowledge of God and of Jesus our Lord" (2 Peter 1:2)

The conference then convened with opening remarks by the Prelate who welcomed H.E. Archbishop Yeprem Tabakian and clergy members, and commended their dedicated service.

The Prelate then briefly spoke on the endeavors of the Prelacy including religious services and rites, relations between clergy and their congregations, and the importance of having young and well-prepared clergy. He then wished success to the day's proceedings.

The election of the officers followed, with Very Rev. Fr. Muron Aznikian elected Chairman and Rev. Fr. Ardash Demirjian Secretary. Fr. Muron invited Archbishop Tabakian to deliver his remarks.

Archbishop Tabakian thanked the Prelate for the invitation to participate in the conference and commended his hard work and efforts for the advancement of the Prelacy. He also urged clergy members to spare no effort in ensuring that the spiritual needs of their respective communities are fulfilled and noted that a well-prepared and devoted clergy order is vital to the successful realization of the Prelacy's mission.

During the first session the Religious Council report which will be presented at the Representatives Assembly was analyzed by the participants and revised accordingly.

After lunch, the second session convened with a lecture by Archpriest Fr. Vicken Vassilian on the educating of the Armenian child in the past and present day. A discussion followed on local events each parish is planning to celebrate the "Year of the Armenian Child".

A discussion on activities anticipated for the upcoming year then took place, followed by the election of religious delegates to the Representatives Assembly and the drafting of suggestions to present to the upcoming Assembly.

The last session was dedicated to the planning of the Pontifical Visit of H.H. Catholicos Aram I which will take place from October 6th to the 23rd of this year.

The conference concluded with the Prelate's closing remarks and benediction, and the day closed

with the collective singing of the "Ashagerdk Kris-dosi" (Disciples of Christ) hymn.

ԹԵՄԻՍ «ԼՈՒՏԱԿՈՐԻՉ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԱՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԱՂՕԹՔԻ ՕՐՈՒԱՆ

Նարար, 14
Մայիսին, Սամբա
Մոնիխայի Ս. Պետ-
րոս եւ Ս. Պողոս
Ղրպտի Ուղղա-
փառ եկեղեցւոյ
մէջ տեղի ունեցաւ
Ուղղափառ եկեղե-
ցիներու 4-րդ տա-
րեկան միօրեայ
հաւաքը:

«Օրբոտոն Փառաբնութեան Օր»ուան
իրենց մասնակցութիւնը բերին Ղրպտի, Հայց-
Առաքելական, Ասորի, Անտիոքի, Եթովպիոն,
Ռուսիոն եւ Ուգրանիոյ Ուղղափառ եկեղեցիները:

Առաւոտեան ժամը 8:30ին մատուցուեցաւ Ս.
Պատարագ, որուն աւարտին, ներկաները ստա-
ցան Ս. Հաղորդութիւն: Ապա, եկեղեցւոյ կողքի
սրահին մէջ անոնք ունեցան միացեալ նաշ ու
ծանօթացան իրարու:

Պաշտօնական յայտագիրին, իւրաքանչիւր
եկեղեցի, տարրեր լեզուով, սակայն մէկ հաւատ-
ուով, ներկայացուց իր եկեղեցական շարական-
ներէն ու հոգեւոր երգերէն փունչ մը:

Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. Տ.
Մուշեղ Ս. Արք. Մարտիրոսեանի յանձնարարու-
թեամբ, Ազգ. Առաջնորդարանի «Լուսաւորիչ»
երիտասարդաց երգչախումբի անդամները եւս
իրենց մասնակցութիւն բերին այս հաւաքին, դե-
կավարութեամբ Հոգ. Տ. Պարքեւ Վրդ. Կիւլիս-
եանի:

PRELACY "LOUSAVERICH" YOUTH CHOIR PARTICIPATES IN THE 4TH ANNUAL ORTHODOX DAY OF PRAISE

On Saturday, May 14th, 2011, the fourth annual Orthodox Day of Praise was held at St. Peter and St. Paul Coptic Orthodox Church in Santa Monica, with the participation of members from the

Oriental and Eastern Orthodox Churches.

The annual event serves to unite members of the Orthodox faith and celebrate and praise God through singing. Among the participants were the Armenian, Coptic, Syriac, Antiochian, Ethiopian, and Russian Orthodox Churches.

By the ordinance of H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, members of the Prelacy "Lousavorich" youth choir, led by Very Rev. Fr. Barthélemy Gulumian, participated in the event.

The day began with the celebration of Divine Liturgy, after which the participants headed to the adjoining hall for brunch and a meet and greet with members of the sister churches.

The official program consisted of the singing of hymns by the choirs of the participating churches in their respective languages.

**ԱԶԳ. ՎԱՀԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇ ՇԱՄԼԵԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱԻԱՐՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆԻ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ
ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ**

Ազգային Վահան եւ Անուշ Շամլեան վարժարանի աշակերտները Զորեխարքի, 25 Մայիսի առաւտուուն, իբրև ուխտաւորներ այցելեցին Ազգային Առաջնորդարան, ուր ընդունուեցան Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Բարձր. Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի եւ հոգեւոր հայրերու կողմէ, աղօթեցին, Առաջնորդ Սրբազն Հօր ձեռամբ Ս. Հաղորդութիւն ստացան, ապա, նախանշի պահէ մը ետք, գեղարուեստական յայտագիրով մը պատուեցին հիւրընկալները:

Վարժարանի տնօրէնութեան կողմէ հաստատուած գեղեցիկ աւանդութիւն մըն է այս ուխտագնացութիւնը: Օգտուելով վարժարանին մերձակայութենէն, աշակերտները, իրենց ուսուցիչներուն եւ կարգ մը ծնողներու ընկերակցութեամբ հետիոտն հասան Ազգ. Առաջնորդարան ու առաջին հերթին, առաջնորդուեցան «Ս. Տրդատ եւ Ս. Աշխէն» մատուռ: Առաջնորդ Սրբազնին կողմին էին Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգեւոր հայրերէն՝ աշակերտներուն կրօնի դասատուները՝ Արք. Տ. Վազգէն Քինյ. Արմանեան եւ Արք. Տ. Կոմիտաս Քինյ. Թորոսեան: Հաւաքական աղօթէ ետք, աշակերտներն ու անձնակազմի անդամները Ս. Հաղորդութիւն

ստացան ձեռամբ Առաջնորդ Սրբազնին: Ազգ. Առաջնորդարանի շրջափակին մէջ գտնուող յուշարձանին առջեւ միասնաբար լուսանկարուելէ ետք, աշակերտները առաջնորդուեցան «Տիգրան եւ Զարուհի Տէր Ղազարեան» սրահ, ուր տեղի ունեցաւ մտերմիկ հանդիպում մը: Աշակերտները ներկայացուցին երկու խմբային արտասանութիւն եւ դաշնակի վրայ երաժշտական երկու գործ: Գեղարուեստական բաժինին մասնակցութիւն բերաւ նաեւ վարժարանին տնօրէնը՝ Տիար Վազգէն Մատէնեան, նուազելով դաշնակի վրայ: Իսկ վարժարանի ծնողներէն Տնիք. Վահէ Փիրումսան, Հայաստան ուղեւորութենէն իբրև յիշատակ՝ իր դստեր հետ միասին Առաջնորդ Սրբազնին նուիրեց մեծադիր լուսանկար մը՝ Հաղարծինի վանիի:

Առաջնորդ Սրբազնը հակիրճ պատգամ մը ուղղեց աշակերտներուն: Յիսուսի այլակերպութեան դրուագը պատմելէ ետք, Առաջնորդ Սրբազնը նկատել տուաւ, որ աշակերտները, վերացած էին երանական ու խաղաղ պահէն, ցանկութիւն յայտնեցին, որ այդ պահը երկարէր. նոյնպէս ալ, շարունակեց Առաջնորդ Սրբազնը, շատ փափաթելի պիտի ըլլար, որ աշակերտներու այցելութեամբ ու ներկայացւած յայտագիրով ստեղծուած հանելի պահը երկարէր: Առաջնորդ Սրբազնը բարձր գնահատեց աշակերտներուն այս այցելութիւնը եւ յորդորեց, որ վարժարանէն շրջանաւարտ ըլլալէ ետք, անոնք իբենց հոգիներուն ու կեան-

Ֆերուն մէջ ամուր պահեն կրթական այս օնախէն իրենց նաշակած ոգեղէն սնունդը եւ դառնան կամուրջ՝ յաջորդ սերունդներուն հետ:

Առաջնորդ Սրբազնը նաև բարձր գնահատեց վարժարանին տնօրէնը՝ Տիար Վ. Մատելեանը, փոխ տնօրէնուի ին՝ Տիկին Ռիք Գարրիէլեանը, ուսուցիչներն ու ծնողները, այս այցելութեան յաջող կազմակերպումին համար: Վերջապէս, ան շնորհակալութեան ու դրուատիֆի խօսք ուղղեց Տնքք. Վահէ Փիրումնանի, յուշանուէրին համար:

Շնորհակալութեան հակիրն խօսք մը արտասանեց Տնօրէնը, շնորհակալութիւն յայտնելով այս զերմ ընդունելութեան համար, միաժամանակ դրուատելով փոխ տնօրէնուի ին եւ ծնողածանդակ մարմինին շանադիր աշխատանքն ու դպրոցի կեանքին մէջ անոնց ներդրումը:

Փակման աղօթէ եսք, աշակերտները դպրոց վերադարձան, իրենց հետ տանելով յուշանուէր աղօթագիրներ եւ այս երկորդ ուխտաւորութենէն հանելի յիշատակներ:

CHAMLIAN SCHOOL GRADUATING CLASS VISITS THE PRELACY

On the morning of Wednesday, May 25th, 2011, the graduating class of Vahan and Anoush Chamlian School visited the Prelacy where they were welcomed by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian and St. Mary's Church Pastors and religion teachers Rev. Fr. Vazken Atmajian and Rev. Fr. Gomidas Torossian. The students were accompanied by Principal Mr. Vazken Madenlian, Vice-Principal Mrs. Rita Kaprielian, teachers and Parent Support Committee members.

It has become a tradition for the graduating class to come to the Prelacy and receive Holy Communion prior to their graduation.

Upon their arrival, the students, teachers, and parents gathered at the "St. Dertad and St. Ashkhen" Chapel where they participated in a prayer service and received Holy Communion from the Prelate.

After breakfast and a group photo taken in front of the memorial monument at the Prelacy courtyard, the students headed to the "Dikran and Zarouhie Der Ghazarian" Hall where they presented a cultural program of poetry and music.

Principal Vazken Madenlian also participated in the cultural program by performing a song on the piano. Parent Dr. Vahe Peroomian and his

daughter then presented the Prelate with a framed picture of the Haghartsin Monastery which they had photographed in Armenia.

In his address to the students, the Prelate urged them to keep the Armenian spirit alive and strong in them wherever they may find themselves in the coming years, commended the administration and parents for organizing this annual visit to the Prelacy, and thanked Dr. Peroomian for the gift.

Mr. Madenlian expressed his thanks for the warm reception, and also commended the administration and parents for their service and contributions to the school.

The gathering came to a close with the Prelate's benediction.

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ՝ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ, ԵՒ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՕԺԱՆԴԱԿ ՄԱՐՄԻՆԻ ԶԵՐՆՍՐԿԸ

Հինգշաբթի, 2
Յունի իսկ նույնին
առիթով, Փասատի-
նայի Ս. Սարգիս
եկեղեցւոյ մէջ տեղի
ունեցաւ հանդիսա-
ւոր Ս. Պատարագ,
հանդիսապետու-
թեամբ Թեմիս քա-
րիշնամ Առաջնորդ
Բարձր. Տ. Մուշեղ
Արք. Մարտիրոս-
եանի:

Պատարագեց
եւ բարողեց Հոլի-
վուտի Ս. Կարապետ Մայր եկեղեցւոյ հոգեւոր
հովիւ Արք. Տ. Վիգեն Ա. Քինյ. Վասիլեան:

Պատարագէն վերջ, ժամը 11:30-ին, Ազգ.
Առաջնորդարանի Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը
կազմակերպած էր աւանդական ճաշկերոյք մը,
որ տեղի ունեցաւ Փասատինայի «Նուո» ճա-
շարանին մէջ: Զեննարկը կը վայելէր Առաջնորդ
Սրբազն Հօր հովանաւորութիւնն ու ներկա-
յութիւնը: Հիւրընկալութիւնը յանձն առած էր
Տիկին Արուս Հաննա:

Հայաստանի հանրապետութեան գլխա-
ւոր հիւպատոս Տիար Գրիգոր Յովհաննիսեան
եւ տիկինը ներկայ եղան Ս. Պատարագին եւ
ճաշկերոյթին: Ներկայ էր նաև Մեծի Տանն
Կիլիկիոյ միարանութեան երէց անդամներէն
Գերշ. Տ. Կոմիտաս Արք. Օհաննան:

Զեննարկին բացման խօսքը արտասանեց
Տիկնանց Օժանդակ Մարմինի ատենապետուիի
Տիկին Սալրի Սրուրեան: Ան ողջունեց ներ-
կաները, հակիրք կերպով անդրադարձաւ հան-
դիպումի շարժանիթին ու բարի վայելում մաղ-

թելով բոլորին, հրաւիրեց Առաջնորդ Սրբազնը արտասանելու իր խօսքը:

Առաջնորդ Սրբազնը կատարեց սեղաններու օրինութիւնը, ապա անդրադարձաւ Համբարձման տօնի խորհուրդին եւ անկէ քրիստոնեային ու մարդկութեան հասնող պատգամներուն: Ան նշեց, որ այս պահը պարուրուած է այն խորհուրդներով, որոնք մարմնաւորուեցան առաւտեան Ս. Պատարագով:

Իր խօսքին մէջ, Առաջնորդ Սրբազնը ներկայացուց ճեննարկին հիւրընկալ Տիկին Արուս Հաննան եւ գնահատանեով արտայայտուեցաւ ներկայ բարեբարներու նուիրումին մասին: Առաջնորդ Սրբազնը նաև գոհունակութին արտայայտեց եւ ողջունեց Հայատանի գլխաւոր հիւպատոսը, ինչպէս նաև ներկաներուն ներկայացուց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ երէց միաբաններէն Գերշ. Տ. Կոմիտաս Արք. Օհանեանը, որ այդ օրերուն կը գտնուէր Լու Աննելը եւ հիւրաբար ներկայ էր ճեննարկին:

Համբարձման տօնին մասին խօսեցաւ Տիկին Հելեն Հալլպլեան: Խօսքի աւարտին, Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը յուշանուէրով մը պատուեց յարգելի դասախոսութին:

Առաջնորդ Սրբազնը, իր կարգին, գնահատանեով արտայայտուեցաւ դասախոսութիին մասին եւ դրուատեց Տիկնանց Օժանդակ Մարմինի անդամները, որոնք նման ճեննարկներու յաջողութիւնը կ'երաշխաւորեն իրենց նուիրումով ու անսակարկ ծառայութեամբ: Այնուհետեւ, Առաջնորդ Սրբազնն ու պաշտօնական հիւրերը մեկնեցան:

Ներկաներուն տրամադրուեցաւ Համբարձման երգերու գրեղյլ մը: Կատարուեցաւ աւանդական վիճակաձգութիւն եւ խմբային երգեցողութիւն: Գեղարուեստական յայտագիրին մասնակցութիւն բերաւ երիտասարդ երգիչ Գագիկ Պատալեան:

FEAST OF ASCENSION CELEBRATION WITHIN THE PRELACY

Thursday, June 2nd, 2011 was the Feast of the Ascension of our Lord Jesus Christ. The Feast was celebrated within the Western Prelacy with Divine Liturgy and the traditional luncheon organized by the Prelacy Ladies Auxiliary.

The day began with Divine Liturgy at St. Sarkis Church in Pasadena presided over by H.E. Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate, and celebrated by Archpriest Fr. Vicken Vassilian, who also delivered the sermon. Clergy members participated in the service. Consul General Mr. Grigor Hovhannessian and his wife Victoria were also in attendance.

The luncheon followed at Noor Restaurant in Pasadena, under the auspices of and with the participation of the Prelate. This year's luncheon was hosted by Mrs. Arous Hanna.

Among the guests in attendance were Consul General Mr. Grigor Hovhannessian and H.E. Archbishop Gomidas Ohanian.

Welcoming remarks were delivered by Ladies Auxiliary Chair Mrs. Salpi Sourian, who then invited the Prelate to bless the tables and deliver his message.

The Prelate reflected on the meaning and message of our Lord's Ascension. He also acknowledged and thanked Mrs. Hanna for her sponsorship of the luncheon, and greeted the Consul General, Archbishop Ohanian, and the hundreds of guests present.

Mrs. Helen Halebian was then invited to speak about the history and traditions associated with the Feast of the Ascension.

At the end of the official program, the Prelate commended the Ladies Auxiliary for organizing such events that celebrate and preserve our traditions.

The luncheon continued with a cultural program including a performance by singer Gagik Badalyan. Guests were also handed a booklet of lyrics and participated in the singing of Ascension songs. The traditional drawing of the lots was also held.

Սիրելի Հայորդիք,

Հայ ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն համար մեծ պարտականութիւն է հետաքրքրուիլ հայ եկեղեցիով եւ անոր շուրջ գործող կառոյցներով, ու իրենց կարելիութիւններով նեցուկ կանգնիլ անոնց բարգաւաճման եւ զարգացման աշխատանքներուն:

Մեր Ազգային Սահմանադրութեան համաձայն իրաքանչիւր հայ, որ ամբողջացուցած է 18 տարիքը, առանց որեւէ խստորեան իրաւունք ունի անդամակցելու իր շրջանի եկեղեցին, ներկայ ըլլալու անոր Անդամական Ժողովներուն, ընտրելու եւ ընտրուելու:

Հետեւաբար, սիրելի ծնողներ եւ հաւատացեալ հայեր, կը թելադրենք ու ջերմօրէն կը փափաքինք, որ դուք ալ ձեր կարգին ազգային պարտականութիւն համարելով անդամագրուիք ձեր շրջանի ծխական եկեղեցին եւ ազգային եկեղեցական մեր ընդհանրական կեանքէն ներս դառնաք իրաւասու գործօն անդամ:

Dear Fellow Armenians,

It is the duty of all fellow Armenians to be concerned with the progress of all Armenian establishments, specially with the church and related institutions.

According to our National Constitution, all Armenians of age 18 and above, without discrimination of sex, have the right to become an active member of the church to participate in our General Membership Meetings to vote, to elect and be elected.

We appeal and encourage young people and all of our parishioners, to fulfill their religious as well as national duties, to register and become standing active members of their parish church.

